

Výroční zpráva o realizaci politiky v oblasti závislostí v kraji za rok 2024

Kraj: Pardubický

Zpracovala: Mgr. Jana Fornerová, protidrogový koordinátor Pardubického kraje

Schválil: Mgr. Jan Šmída, vedoucí koncepčního oddělení, OSV

Odkaz na webové stránky kraje věnované politice v oblasti závislostí:

<https://www.pardubickykraj.cz/protidrogova-politika>

Souhrn

V roce 2024 Pardubický kraj pokračoval ve své protidrogové strategii, jejímž hlavním cílem bylo předcházet a zmírňovat negativní dopady spojené s užíváním návykových látek, hraním hazardních her a jinými formami závislostního chování. Tyto jevy mají škodlivý dopad především na zdraví, sociální vztahy a ekonomickou situaci společnosti. Kraj kladl důraz na prevenci, léčbu a snižování dostupnosti návykových látek.

Realizovány byly různé preventivní aktivity, zejména vzdělávací programy ve školách, které měly za cíl zvýšit povědomí o rizicích spojených s užíváním drog a informovat o službách dostupných pro osoby se závislostí. Na těchto aktivitách se podílely školy a školská zařízení, Krajské centrum primární prevence, Krajská hygienická stanice Pardubického kraje a také organizace SEMIRAMIS, z.ú. a ACET ČR, z. s. Programy byly zaměřeny na všechny úrovně prevence – primární, všeobecnou, selektivní i indikovanou.

V oblasti závislostí v Pardubickém kraji poskytuje služby (nejen uživatelům drog) organizace Laxus z.ú. Služby jsou poskytovány dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, formou čtyř registrovaných sociálních služeb: Adiktologické centrum poradenství a terapie, Kontaktní a poradenské centrum, Terénní program a Adiktologické služby ve vězení.

Adiktologické centrum poradenství a terapie nabízí krátkodobé poradenství, odborné sociální poradenství, ambulantní léčbu (uživatelům drog, alkoholu a gamblerům), kteří usilují o abstinenci, dále službu následné péče (doléčování) klientům, kteří podstoupili pobytovou léčbu, nebo abstinují. Cílem služby je zařazení klienta zpět do běžného života, dosažení abstinence, stabilizace života klienta s dosahem do všech jeho oblastí, tj. bydlení, práce, sociálních vztahů a podobně. Nabízené služby pomáhají klientům zlepšit kvalitu jejich života, současně je služba zaměřena na klientovo blízké společenské okolí, nabízí poradenství a odborné služby osobám blízkým, rodině a partnerům. Program ambulantního centra je ve městě Pardubice provozován již 16. rokem, nabízí bezplatné a rychle přístupné služby v oblasti adiktologických a sociálních služeb. Pardubické pracoviště svoji činnost rozšířilo v rámci Pardubického kraje i do města Svitavy, kde vzniklo na základě požadavků města detašované středisko, které také zajišťuje poskytování odborných sužeb uživatelům drog, alkoholu a gamblerům a poskytuje odborné služby osobám blízkým.

Nejužívanější návykovou lákou v obecné populaci je v současné době alkohol, v této souvislosti je v ambulantní léčbě evidován největší počet uživatelů s alkoholovou závislostí.

Typického klienta ambulantního centra lze charakterizovat jako občana střední třídy, který je zaměstnán, má vlastní bydlení, děti a vlastní rodinu, která je ovšem ohrožená rozpadem vztahu. Dluhová problematika pro klienta není primární záležitostí. Užívání návykových látek je intenzivní. Přibližně 2/3 klientů spadá do kategorie osob s duální diagnózou. Velká část klientů vykazuje známky úzkostných stavů.

Pracovníci Centra terénních programů Pardubického kraje byli v roce 2024 v kontaktu zejména s uživateli pervitinu. V rámci regionu Svitavsko byli tradičně v sezónním kontaktu s uživateli surového opia. Dále se také setkávali s klienty, kteří si injekčně aplikují původně substituční medikamenty, případně jiné opioidy např. metadon, subutex, fentanyl, oxycodone.

Pervitinová scéna je v Pardubickém kraji soustředěna spíše na uzavřenou drogovou scénu v bytech, v tomto smyslu je pro terénní pracovníky obtížnější kontakt.

Program je i nadále více využíván v té části regionu, kde uživatelé nemají jiný výměnný program k dispozici. V Pardubicích uživatelé drog stále více preferují docházení do Kontaktního centra. Jsou však i klienti, kteří preferují služby Terénního programu, z důvodu odlišné socioekonomické situace (střední třída), proto kontakt v rámci K-centra vnímají jako ohrožující.

V Pardubickém kraji nejsou poskytovány služby stacionárního doléčování, ani terapeutické komunity. Klienti využívají služeb v sousedních krajích. V rámci kraje působí svépomocné skupiny. Tyto skupiny poskytovaly prostor pro vzájemnou podporu, sdílení zkušeností a navázání kontaktů s lidmi, kteří se potýkají s podobnými závislostmi. Svědčí o tom skupiny anonymních alkoholiků (AA), které jsou mezinárodně uznávané a široce rozšířené. Prostřednictvím těchto svépomocných skupin byly jednotlivcům v Pardubickém kraji poskytovány alternativní formy podpory a pomoci při řešení jejich závislostí.

Celkově lze konstatovat, že protidrogová politika Pardubického kraje v roce 2024 se zaměřovala na prevenci, terapii, poradenství, léčbu a omezení nabídky drog. Snaha o osvětu a poskytování dostupných služeb pro závislé osoby byla významnou součástí této politiky. Spolupráce se specializovanými organizacemi a zákonnými orgány přispěla k omezení dopadů drogové závislosti na místní společnost a podpořila zdravější životní styl.

Obsah

SOUHRN.....	2
OBSAH	4
1 SITUACE V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ V KRAJÍCH	5
1.1 ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ V OBEČNÉ A ŠKOLNÍ POPULACI	5
1.2 UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK V PROSTŘEDÍ ZÁBAVY A NOČNÍHO ŽIVOTA.....	8
1.3 RIZIKOVÉ FORMY ZÁVISLOSTNÍHO CHOVÁNÍ.....	9
1.4 ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ VE SPECIFICKÝCH SKUPINÁCH A V SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH	10
1.5 SOMATICKÁ A PSYCHIATRICKÁ KOMORBIDITA V SOUVISLOSTI SE ZÁVISLOSTNÍM CHOVÁNÍM, VČETNĚ INFEKČNÍCH A DALŠÍCH ONEMOCNĚNÍ 11	
1.6 PŘEDÁVKOVÁNÍ NÁVYKOVÝMI LÁTKAMI.....	12
1.7 SOCIÁLNÍ SITUACE V SOUVISLOSTI SE ZÁVISLOSTNÍM CHOVÁNÍM	13
1.8 NOVÉ PSYCHOAKTIVNÍ LÁTKY	13
1.9 DROGOVÁ KRIMINALITA A KRIMINALITA SPOJENÁ S DALŠÍM ZÁVISLOSTNÍM CHOVÁNÍM	14
1.10 NOVÉ TRENDY A FENOMÉNY	15
2 KOORDINAČNÍ MECHANISMY POLITIKY V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ NA KRAJSKÉ A MÍSTNÍ ÚROVNI	16
2.1 KRAJSKÉ ZAJIŠTĚNÍ KOORDINACE POLITIKY V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ	16
2.2 MÍSTNÍ ZAJIŠTĚNÍ KOORDINACE POLITIKY V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ.....	19
2.3 STRATEGICKÉ DOKUMENTY PRO POLITIKU V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ KRAJE	25
2.4 ANALÝZY A STUDIE V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ V R. 2024.....	32
2.5 DALŠÍ VÝZNAMNÉ AKTIVITY POLITIKY V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ V R. 2024 NA KRAJSKÉ I MÍSTNÍ ÚROVNI	33
3 FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ POLITIKY V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ NA KRAJSKÉ A MÍSTNÍ ÚROVNI.....	35
3.1 ZPŮSOB FINANCOVÁNÍ SLUŽEB KRAJEM	35
3.2 ZPŮSOB ZAJIŠTĚNÍ FINANCOVÁNÍ ADIKTOLOGICKÝCH SLUŽEB ZE STRANY OBCÍ	35
3.3 ROZPOČTOVÉ VÝDAJE NA POLITIKU V OBLASTI ZÁVISLOSTÍ V KRAJI	35
4 ADIKTOLOGICKÉ SLUŽBY.....	39
4.1 SÍŤ ADIKTOLOGICKÝCH SLUŽEB V KRAJI.....	39
4.2 ADIKTOLOGICKÉ PREVENTIVNÍ SLUŽBY	41
4.3 ADIKTOLOGICKÉ SLUŽBY MINIMALIZACE RIZIK	47
4.4 ADIKTOLOGICKÉ SLUŽBY AMBULANTNÍ LÉČBY A PORADENSTVÍ	48
4.5 ADIKTOLOGICKÉ SLUŽBY REZIDENČNÍ LÉČBY	49
4.6 ADIKTOLOGICKÉ SLUŽBY NÁSLEDNÉ PÉČE	49
4.7 OSTATNÍ SPECIALIZOVANÉ ADIKTOLOGICKÉ SLUŽBY/PROGRAMY	50
4.8 KONTAKTNÍ ÚDAJE ADIKTOLOGICKÝCH SLUŽEB	51

1 Situace v oblasti závislostí v krajích

1.1 Závislostní chování v obecné a školní populaci

Nejužívanější návykovou lákou v obecné populaci je v současné době alkohol, v této souvislosti evidujeme v ambulantní léčbě největší počet uživatelů s alkoholovou závislostí.

V roce 2024 nebyly na území Pardubického kraje provedeny žádné průzkumy v oblasti užívání drog v obecné populaci. Pro interní potřeby využíváme celostátní průzkumy, zjištění pracovníků organizace Laxus z.ú., informace z odboru zdravotnictví, odboru školství a krajské hygienické stanice.

Kontaktní a poradenské centrum (dále KPC) v Pardubickém kraji má stabilní skladbu cílové skupiny. Klienti centra užívají převážně pervitin, opiáty jsou užívány spíše ojediněle. Nejužívanější primární drogou v roce 2024 zůstává pervitin, užíván je nitrožilně, prostřednictvím injekčních stříkaček.

Centrum poskytuje i nadále sociální a adiktologické služby pro uživatele drog a jejich blízké ambulantní formou. Služba je stabilní součástí sítě služeb a jediným zařízením svého druhu v Pardubickém kraji. V roce 2024 využilo služeb KPC celkem 367 klientů, z toho bylo 332 lidí užívajících drogy a 35 osob blízkých. Službu využilo 256 lidí užívajících drogy injekčně. Z toho plyne, že v cílové skupině KPC Pardubice stále převažují osoby užívající pervitin, kteří nejčastěji užívají nitrožilně prostřednictvím injekčních stříkaček, zároveň se ale zvyšuje počet klientů, kteří užívají drogy neinjekčně či jsou ve fázi experimentálního užívání. Cílová skupina osob blízkých je zastoupena i nadále spíše okrajově (35 klientů). Kontakty se týkaly především poradenství, testování na infekční onemocnění a odkazů do jiných programů a institucí (především odkazy do ADICentra Pardubice a Hradec Králové Laxus z.ú.).

V roce 2024 Bylo realizováno 1124 výměnných kontaktů, při kterém dochází k výměně použitého injekčního materiálu za sterilní. Při poskytování této služby bylo vyměněno 95.497 ks stříkaček.

V rámci Pardubického kraje poskytuje programy primární prevence, na téma závislostí, prevence a závislostního chování, zejména Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum Ústí nad Orlicí, Pedagogicko-psychologická poradna v Chrudimi a Semiramis z.ú.

Nejčastěji uváděným rizikovým chováním ve školách vychází ve školním roce 2023/2024 z on-line výkazů Systému evidence preventivních aktivit (dále jen SEPA) „špatné vztahy mezi žáky“ (36 % všech výskytů rizikového chování ve školách, což představuje nárůst o 10 procentních bodů oproti předcházejícímu školnímu roku), a to napříč všemi druhy škol. Následovalo užívání tabáku (12 % všech výskytů rizikového chování ve školách, což je pokles o 5 procentních bodů proti roku 2022/2023), které výrazněji narůstalo na 2. stupni ZŠ (prudký nárůst je zaznamenán v 8. ročníku ZŠ a následný záchyt pozvolna klesá ve středních školách. V předchozích letech byla

druhá vlna nárůstu užívání tabáku vykazována školními metodiky prevence ještě na středních školách). Necelá 2 % výskytů rizikového chování připadá na užívání alkoholu, což představuje mírný pokles oproti předchozímu školnímu roku. Ještě nižší výskyt zaznamenali pracovníci ve školách u užívání konopných a užívání dalších návykových látek. Naopak závislostní chování pro nelátkové závislosti jsou ve školním roce 2023/2024 dvakrát častější než užívání alkoholu, přesto se na celkovém rizikovém chování podílí 4 %, což je výrazný pokles oproti předchozímu školnímu roku (12 % všech výskytů rizikového chování). Výkaz SEPA ve školním roce 2023/2024 vyplnilo 120 škol z 326 (v předchozím školním roce 174 škol).

Ve školách v Pardubickém kraji jsou nejčastěji realizovány programy všeobecné primární prevence (90 % všech programů primární prevence), přičemž nejčastěji jsou zaměřeny na prevenci šikany a projevů agrese (17 % programů realizovaných v kraji dle výkazů SEPA), druhým nejčastějším tématem programů je prevence kyberšikany a v těsném závěsu je prevence duševních onemocnění a psychických problémů. Procentuální podíl rozložení témat v preventivních programech realizovaných ve školách v Pardubickém kraji se oproti předchozímu roku nezměnil, prevence užívání tabáku, alkoholu i dalších návykových látek a rizikového sexuálního chování se pohybuje 6-7 % pro každý ze zmiňovaných programů prevence. Obdobné pořadí jednotlivých témat programů vykazují školy v rámci celé ČR i za školní rok 2022/2023 (na celorepublikové úrovni jsou oproti výstupům v Pardubickém kraji prohozena třetí a čtvrtá pozice - prevence kriminálního chování).

Z dat dostupných ve výkazech SEPA realizují preventivní programy ve školách a školských zařízeních v Pardubickém kraji nejčastěji organizace: ACET ČR, z.s., PPP a SPC Ústí nad Orlicí, Policie ČR, městská/obecní policie a Semiramis, o.s.

Prevence ve školách není postavena pouze a jenom na preventivních programech, ale je začleňována do školních vzdělávacích programů pro jednotlivé ročníky s ohledem na rozlišovací schopnosti a možnosti žáků.

Na základě zkušeností a poznatků, které jsou získány z praxe v rámci vedení Programů dlouhodobé primární prevence rizikového chování pracovníků Centra primární prevence Semiramis a také ve spolupráci s pedagogy, lze konstatovat následující. Jednorázovou zkušenost s alkoholem zaznamenáváme i u dětí 1. stupně (4. a 5. ročník). Děti obvykle uvádějí, že alkohol jim byl podán z rukou rodičů či jiných rodinných příslušníků. Tato situace je dlouhodobě stabilní. První zkušenosti s tabákovými výrobky se objevují spíše na konci 1. stupně. Na 2. stupni jsou zaznamenány nové návykové látky (Kratom, HHC) ve fázi zvědavosti vedeného experimentu. Také je zde patrný odklon od klasických tabákových výrobků k vaporizérům (často i s beznikotinovými náplněmi) a nikotinovým sáčkům (ty se objevují v posledních letech stabilně). V souvislosti s výše uvedenými výrobky se pracovníci velmi často setkávají s názorem, že je žáci nevnímají jako možnou hrozbu či něco „špatného“ a považují je za zcela běžné, protože jsou legální (ačkoliv jejich prodej je věkově omezen). Také jsou žáky vnímány výrazně „příznivěji“ než klasické tabákové výrobky a jsou navázány často na sociální status uživatele. Zpravidla také nejsou žáky spojovány s užíváním návykové látky a tedy něčím, co přináší rizika a dopady.

Poradenství žákům ohledně alkoholu se objevuje ve většině spíše směrem k rodičům nebo jiným dospělým osobám v okolí dětí, žáci u sebe tuto problematiku nevnímají – resp. nesetkávají se s alkoholem v takové míře, aby to vnímaly jako problém.

Stálým tématem již na 1. stupni ZŠ je problematika kyberprostoru. Žáci zpravidla velmi dobře znají zásady bezpečného pohybu on-line, zároveň v praxi je jejich dodržování pro ně obtížné. Zejména jde o sdílení informací (fotek, videí) na sociálních sítích, používání rizikových aplikací apod. V rámci reflexe tematických technik lze konstatovat, že v každé třídě je část dětí, jejichž rodiče nemají povědomí o tom, jakým způsobem tráví jejich děti on-line čas. Tento předpoklad významně ovlivňuje míru rizikového chování těchto žáků. Dvousečnou zbraní je v této situaci přístup části pedagogů na 1. stupni, a to zakládání skupinových chatů pro svoji třídu. Tyto prostory primárně slouží k zadávání úkolů a informování dětí a jejich rodičů, zároveň se opakovaně setkáváme se situací, kdy na stejné platformě paralelně, ale skrytě, běží jiná skupina, vytvořená jedním z dětí, kde docházelo k ostrakizaci spolužáků. V rámci realizace primární prevence vnímáme, že se situace liší s ohledem na nastavení školního řádu a jeho uplatňování v praxi.

Nadále se při práci na 1. a 2. stupních základních škol setkáváme se zneužíváním hazardních her spíše okrajově. Reálně vnímáme, že děti o přestávce tráví čas na mobilním telefonu, v rámci diskuzí sdílejí, že spolu tráví čas mimo školu i on-line hrami. Zároveň pro žáky a často ani pro pedagogy to není téma, na které by potřebovali reagovat. Větším tématem pro obě skupiny jsou sociální sítě a jejich odraz v životě žáka a školy. Děti jsou velmi zdatné (technicky) ve využívání sociálních sítí a obecně v pohybu na internetu. Tímto chováním se dostávají velmi blízko k jednoduchým způsobům věcných výher v rámci různých internetových soutěží. Většinou se však setkáváme spíše s kyberšikanou nebo rizikovým pohybem na sociálních sítích než s hazardním hraním.

Dle informací Policie ČR kpt. Ladislava Beránka z odboru prevence Policejního prezidia ČR se i v roce 2024 zaměřila v rámci podzimní akce Alkohol, drogy a mládež 2024 (ADAM 2024) na kontrolu dodržování zákazu prodeje a podávání alkoholických nápojů dětem. Akce se uskutečnila v době podzimních prázdnin od 25. 10. do 3. 11. 2024. Odhaleno bylo 324 podnapilých dětí a také další případy porušení zákona.

Problematika podávání alkoholu a tabákových výrobků dětem a neoprávněného prodeje je upravena různými předpisy a současně spadá do dohledové působnosti mnoha subjektů. Do kontrol prováděných v rámci celé České republiky, se proto mimo policistů služby pořádkové policie a služby kriminální policie a vyšetřování zapojili také pracovníci České obchodní inspekce, Celní správy ČR, hygienických stanic, živnostenských úřadů a dále městských/obecních úřadů či městských/obecních policií.

Díky popisované součinnosti bylo zkontrolováno celkem 6629 osob a 1255 různých restaurací, klubů, diskoték, zábavních a dalších podniků, kde je prodáván alkohol a tabákové výrobky. Pozornosti neuniklo ani provozování herních zařízení,

V průběhu kontrol požívání alkoholu a dalších látek u osob do 18 let detekovali policisté:

324 x pozitivní dechovou zkoušku na alkohol

4 x pozitivní zkoušku na drogy

2 x držení drog

V rámci kontrol zjistili policisté také několik trestných činů a přestupků:

5 x trestný čin souvisejících s alkoholem

7 x trestný čin souvisejících s OPL

238 x přestupky související s alkoholem

21 x přestupky související s OPL

30 x přestupky související s tabákem

25 x policisté zajistili OPL (marihuana, pervitin, extáze)

28 x došlo k omezení osob na osobní svobodě

Při kontrolách bylo zjištěno celkem 538 přestupků a 13 trestných činů.

Dlouhodobá kontrolní činnost, která je dle aktuálních potřeb v jednotlivých regionech, je v rámci celého roku vykonávána průběžně. Zmiňovaná součinnost a opatření jsou pouze nadstavbou dlouholeté této činnosti.

Nezbytnou součástí akce ADAM jsou preventivní aktivity. Žákům a studentům je vysvětlován právní rámec užívání alkoholu či návykových látek, je upozorňováno na možné dopady do běžného života. V roce 2024 bylo uskutečněno celkem 285 přednášek a besed na středních i základních školách. Přednášky byly zaměřeny na zvyšování právního vědomí v dané problematice. Osloveno bylo celkem 9250 studentů a žáků.

Celkové výsledky opatření jsou srovnatelné s těmi z předchozího roku. Výraznější nárůst byl zaznamenán v počtu osob do 18 let, které měly pozitivní dechovou zkoušku na alkohol. Těch bylo odhaleno o 68 více než v loňském roce. Výsledky kontrol ukazují nutnost v podobných akcích pokračovat a zároveň prezentují efektivitu úzké spolupráce s pracovníky státní správy a samosprávy, kteří ve velkém množství případů sehrávají dlouhodobější roli při řešení problémů spojených s užíváním alkoholu, drog či tabákových výrobků u dětí. Jednoznačným závěrem tak je pokračování v podobných aktivitách nejen v rámci celorepublikových akcí, ale intenzivněji i na lokální úrovni.¹

1.2 Užívání návykových látek v prostředí zábavy a nočního života

Prostředí zábavy a nočního života v souvislosti s užíváním návykových látek se v Pardubickém kraji systematicky žádná terénní služba, ani pravidelný program nevěnuje. Užívání návykových látek však lze v tomto prostředí

¹ <https://policie.gov.cz/clanek/web-informacni-servis-zpravodajstvi-alkohol-drogy-a-mladez-2024.aspx>

předpokládat. V této chvíli není možné tento předpoklad opřít o validní data. Vzhledem k tomu, že v této oblasti nebylo v rámci Pardubického kraje provedeno žádné výzkumné šetření, nelze konkrétní informace uvést. Obecně lze vycházet ze zjištění OSPOD, které realizují šetření ve spolupráci s Policií České republiky právě v prostředí nočního života a kde jsou zachyceny případy nezletilých pod vlivem alkoholu, nebo jiné návykové látky.

Z dostupných informací Národního monitorovacího střediska pro drogy a závislosti zpráva uvádí, že návštěvníci tanečních/hudebních akcí jsou podskupinou populace mladých dospělých (ve věku 18-34 let), ve které je užívání drog několikanásobně vyšší než v obecné populaci. Zároveň však taneční akce navštěvují mladí lidé zhruba od patnácti let věku a ve skupině mezi 15 a 24 lety je přitom prevalence většiny drog zdaleka nejvyšší.

Vyšší výskyt užívání drog v prostředí zábavy se týká jak experimentu (zkusil alespoň jednou), tak užívání aktuálního (v posledním roce, v posledním měsíci), vyšší je také frekvence užívání drog.

Vyšší zkušenosti návštěvníků tanečních akcí se týkají všech nelegálních drog (konopných látek, extáze, pervitinu, kokainu, halucinogenů), alkoholu a případně jejich kombinací.

K nárůstu zkušeností dochází v prostředí zábavy aktuálně u pervitinu a kokainu, užívání extáze je stále na vysoké úrovni.

Pervitin přestal být v ČR typicky drogou problémových (injekčních) uživatelů a jeho užívání se šíří do prostředí (noční) zábavy.

Taneční akce a prostředí (noční) zábavy jsou místy, kde dochází k největšímu nárůstu užívání kokainu v ČR – v nejbližších letech lze očekávat (ve shodě se současným trendem ve většině zemí EU) zvýšení užívání kokainu také v obecné populaci ČR.²

1.3 Rizikové formy závislostního chování

Terénní pracovníci byli v roce 2024 v oblasti injekčního užívání stejně jako v minulých letech v kontaktu zejména s uživateli pervitinu. V určitých lokalitách byli pracovníci tradičně v kontaktu se sezónními uživateli surového opia, což platí stále především pro region Svitavsko, ačkoli v samotných Svitavách užívání surového opia mezi klienty téměř vymizelo a spíše se užívá pervitin. V rámci terénních programů se pracovníci také setkávali s klienty, kteří si injekčně aplikují původně substituční medikamenty případně jiné opioidy (metadon, subutex, fentanyl, oxycodone, aj). Služeb organizace využili dva lidé primárně užívající heroin.

² <https://www.drogy-info.cz/nms/vyzkum-nms/rekreacni-uzivani-drog-v-prostredi-zabavy-a-existujici-intervence-v-cr/>

Pervitinová scéna v Pardubickém kraji se i nadále soustřeďuje spíše na uzavřenou drogovou scénu (byty), proto je obtížnější pro terénní pracovníky tyto osoby kontaktovat. S prvky otevřené scény se pracovníci v roce 2024 setkávali v Přelouči, která spolu s Českou Třebovou figuruje na předních příčkách v počtu klientů. Z celkového počtu klientů - lidí užívajících drogy, kteří v tomto roce využili služeb terénního programu, bylo 91,2 % uživatelů stimulantů, 5,6 % uživatelů opioidů, medikamentů a heroinu (buprenorfin, metadon, surové opium, fentanyl, oxycodone, aj), 1,4% uživatelů konopných drog. Zbylých 1,8% tvoří uživatelé alkoholu a uživatelé návykových látek jinde neuvedených. Skladba klientů dle užívané primární drogy se tak meziročně téměř nezměnila.

Program je i nadále více využíván v regionální části, kde klienti nemají jiný výměnný program k dispozici. Lidé užívající drogy v Pardubicích stále více preferují docházení do Kontaktního centra poradenství a terapie Pardubice Laxus z.ú., avšak i během roku 2024 jsme se dostali do kontaktu s klienty z Pardubic, kteří před docházením do Kontaktního centra poradenství a terapie preferují služby Terénních programů Pardubického kraje. Část uživatelů, kteří jsou v kontaktu s pracovníky Terénních programů Pardubického centra jsou socioekonomicky situováni spíše ve střední třídě a kontakt s kontaktním centrem vnímají jako ohrožující.

1.4 Závislostní chování ve specifických skupinách a v sociálně vyloučených lokalitách

Mezi klienty Kontaktního a poradenského centra Pardubice v rámci Pardubického kraje jsou ze specifických skupin nejvíce zastoupeni Romové, kteří tvoří odhadem 1/6 klientely. Většina z nich je se službou v kontaktu nepravdělně. Skrytou populaci Kontaktní poradenské centrum oslovuje prostřednictvím osob, které jsou klienty centra a poskytují skryté populaci tzv. sekundární výměnný injekční program. Dále je skrytá populace aktivně oslovována prostřednictvím sociální sítě Facebook, kde jsou oslovováni potenciální zájemci o službu a je prováděna online depistáž.

V průběhu celého roku 2024 byli pracovníci Kontaktního a poradenského centra zaměřeni na další rozvoj „Poradenského programu 3M“. Jedná se o strukturovaný zpravidla tříměsíční program, který je rozdělen do 3 fází (mapování potřeb, motivace ke změně, monitoring nastalých změn). Po absolvování programu je buď spolupráce s klientem ukončena bez doporučení další odborné péče, případně je v průběhu programu domluvena následná péče v adekvátní službě. Cílovou skupinou pro tento poradenský program jsou lidé užívající návykové látky (především pervitin), kteří jsou motivováni ke změně svého životního stylu, ať již k úplné abstinenci, tak i ke kontrolovanému užívání, které bude méně ohrožující pro samotného klienta, jeho sociální okolí i společnost jako celek. V roce 2024 bylo poradenství alespoň jedenkrát poskytnuto 89 klientům. Do strukturovaného „Poradenského programu 3M“ se v průběhu roku zapojilo 43 klientů. Celkově bylo individuální poradenství poskytnuto 373x.

Jako v minulých letech, tak i v roce 2024 byla situace týkající se návykových látek a hazardního hraní v sociálně vyloučených lokalitách v Pardubickém kraji pravidelně monitorována. Tyto lokality často představují prostředí s

vysokou mírou sociálních problémů, chudoby a nezaměstnanosti, což může vytvářet příznivé podmínky pro užívání drog a problematiku hazardního hraní.

Terénní pracovníci v Pardubickém kraji působí také ve vyloučených lokalitách. Zejména v lokalitě Borek – Česká Třebová. Lokalita je monitorována pravidelně, ve veřejném prostoru je pozorován spíše úbytek klientů. Zdejší scéna se přesouvá do okolí vlakového nádraží. V lokalitě se užívá zejména pervitin a THC.

V lokalitě funguje terénní program neziskové organizace Laxus z.ú, pracovníkům se do komunity daří proniknout jen obtížně. V lokalitě je poskytován potřebné poradenství. i ze strany dalších zde působících subjektů.

1.5 Somatická a psychiatrická komorbidita v souvislosti se závislostním chováním, včetně infekčních a dalších onemocnění

Sběr dat, který probíhal v rámci celé ČR v oblasti drogové epidemiologické situace v posledních letech, již hygienické stanice od tohoto roku nesbírají ani nevyhodnocují. Tabulka výskytu VHC, VHB, HIV/AIDS není k dispozici.

V Kontaktním a poradenském centru během roku 2024 k zásadním změnám oproti minulému roku nedošlo. Služba je stabilní součástí sítě služeb a jediným zařízením svého druhu v Pardubickém kraji. Poskytován jsou sociální a adiktologické služby pro osoby užívající drogy a jejich blízké ambulantní formou. Nadále je v centru prováděno také testování na HIV, syfilis a hepatitidu C a B. V roce 2024 bylo na infekční onemocnění celkově provedeno 777 testů. Trend meziročního nárůstu v počtu provedených testů se dařilo i v tomto roce udržet. Podařilo se provést o 202 testů více než v roce 2023 (575), v tomto ohledu je sledován více než trojnásobný nárůst v porovnání s rokem 2021 (235). V roce 2024 bylo na infekční onemocnění otestováno celkem 147 klientů a u 19 z nich byl v tomto roce zachycen výskyt HCV. Celkem 17 klientům byl HCV+ potvrzen PCR testem. S celkem 12 klienty, kteří jsou HCV+, bylo zdárně pracováno na zajištění léčby a celkem 7 klientů léčbu úspěšně dokončilo.

V roce 2024 se pokračovalo v úpravách materiálně technického zázemí centra. Nově byl vyčleněn prostor v kontaktní místnosti, který lze používat na poradenské rozhovory s klienty, kteří přichází bez objednání, ale zároveň vyžadují větší soukromí, než bylo doposud v kontaktní místnosti možné. Dále byl pořízen nový nábytek do poradenské místnosti (gauče a křesla) a nové stoly do kanceláře pracovníků centra.

V Kontaktním a poradenském centru Pardubice se pracovníci často setkávají s klienty s duálními diagnózami, z části jsou klienti v péči psychiatra a užívají medikaci. Část klientů medikaci psychiatrem užívá, část klientů medikaci má, ale užívá ji nepravidelně nebo v kombinaci s návykovými látkami. Většina klientů Kontaktního a poradenského centra medikaci nemá, na psychiatrii nedochází, nebo nemá diagnózu od psychiatra ani stanovenou.

Přibližně 2/3 klientů Kontaktního a poradenského centra spadá do kategorie osob s duální diagnózou. Velká část klientů vykazuje známky úzkostných stavů. Přibližně 2/3 našich klientů spadá do kategorie osob s duální diagnózou. Velká část klientů vykazuje známky úzkostných stavů.

Adiktologické centrum Pardubice, Svitavy a Vysoké Mýto poskytuje standardní služby, které jsou příznivě hodnoceny jak klienty, tak odbornou veřejností. V roce 2024 je zaznamenán nárůst počtu klientů, kteří zůstávají v dlouhodobé péči a kterým se daří abstinovat a úbytek jednorázových kontaktů a předčasných ukončení léčby. Více je spolupráce navázána s uživateli alkoholu a gamblery.

Typický klient užívá většinou alkohol nebo pervitin, konzumace je intenzivní.

V rámci terénních programů bylo v roce 2024 provedeno 65 osobám 346 testů na infekční choroby, kdy oproti roku 2023 došlo k nárůstu počtu testovaných osob (2023 se jednalo o 52 osob), a také počtu provedených testů (2023 – 252 testů). Z toho můžeme vyvozovat, že protestovanost meziročně stoupla o 2% na téměř 23% klientely (2023 21% klientů). Protestovanost osob užívajících injekčně na protilátky hepatitidy typu C v programu Terénních služeb dosahuje hodnoty 19,8 %, přičemž celorepublikový průměr je 14%. Z těchto záznamů také vyplývá, že klienti, kteří se nechali otestovat, tuto možnost využili častěji, což je pozitivní trend (pravidelné testování). Stále platí, že u většiny klientů nejsou registrovány závažné zdravotní komplikace typu infekčních endokarditid, bércových vředů, flegmón a podobně. Díky spolupráci s Potravinovou bankou Pardubice byla tato pomoc poskytnuta 13 osobám 63x formou potravinové pomoci. Tyto osoby byly buď dočasně bez přístřeší, nebo se jednalo o matky s dětmi v obtížné ekonomické situaci.

1.6 Předávkování návykovými látkami

Data o intoxikacích způsobených návykovými látkami a léky, které vyžadovaly hospitalizaci, byla dodávána každoročně Krajskou hygienickou stanicí (dále KHS) Pardubice. Od tohoto roku KHS data nesbírá, ani je nevyhodnocuje, nejsou tedy již k dispozici.

Interní oddělení Nemocnice Pardubického kraje a.s., Pardubická nemocnice eviduje v souvislosti s intoxikací za rok 2024 tato data:

Hospitalizace v období od 1. 1. 2024 - 31. 12. 2024 – viz tabulka níže:

Dle zařazení základní užívané látky	Počet
Benzodiazepiny	13
Neopiátové analgetikum, antipyretikum, antirevmatikum (NS)	30
Akutní intoxikace – sedativa, hypnotika	21

Akutní intoxikace – alkohol	102
-----------------------------	-----

1.7 Sociální situace v souvislosti se závislostním chováním

Situace klientů, kteří využívají terénních programů v rámci Pardubického kraje je dlouhodobě stejná, průměrný klient bydlí v bytě (vlastní či pronajatý byt, u kamarádů nebo rodičů), nebo na ubytovně, pracuje, nebo je evidován na úřadu práce. Klienti bez přístřeší jsou soustředěni spíše v krajském městě, jejich počet je minimální.

Typický klient ambulantních center v Pardubickém kraji je občan střední třídy, který je zaměstnán, má vlastní bydlení, rodinu, včetně vlastních dětí. Většinou je rodina ohrožena rozpadem vztahu rodičů. Dluhová problematika pro klienta není primární záležitostí, konzumace návykových látek je intenzivní, většinou se jedná o alkohol nebo pervitin.

Sociální situace klientů Kontaktního a poradenského centra Pardubice je různorodá. Klienty programu jsou osoby, které mají stálé bydlení, žijí sami nebo s dalšími členy rodiny, jsou výdělečně činní. Klienty jsou ale také osoby, které se v různé míře potýkají se socioekonomickými problémy (dluhová problematika, krátkodobá i dlouhodobá nezaměstnanost, pracovní neschopnost, ohrožení ztráty bydlení, nejisté bydlení či bezdomovectví).

Klienti, kteří se dlouhodobě potýkají s dluhovou problematikou, svoji situaci zpravidla nevěnují pozornost či pouze v omezené míře. Jsou zaznamenány jednotky případů, kde klient svoji situaci aktivně řeší (probíhající insolvence, využití akce Milostivého léta).

Průměrný věk klientů uživatelů je 38 let. Mezi uživateli drog převažují muži, dále převažují uživatelé alkoholu, tento trend zaznamenáváme několik let po sobě. Z nelegálních látek zůstává převládající primární drogou pervitin. Nárůst nezaznamenáváme u osob s primární drogou kanabinoidy, počet klientů užívajících opiáty vč. substitučních preparátů (medikace) je statisticky nevýznamný.

1.8 Nové psychoaktivní látky

Pracovníci centra Terénních programů v průběhu roku 2024 s klienty svojí cílové skupiny vyplňovali krátký dotazník zaměřený na zkušenosti s kratomem a alternativními kanabinoidy a na základě sdělených zkušeností probíhaly intervence. Informace o užívaných látkách byly doplněny prostřednictvím informačních letáků. 95% respondentů bylo ve věku 14-19 let. Z šetření mimo jiné vyplývalo, že jak u alternativních kanabinoidů (HHC, HHC OP, THCJ aj.), tak u kratomu, je zdrojem látky pro první užití kamarád. U kratomu šlo spíše o jednorázovou zkušenost nebo experimentální užívání (2-5 požití za život), zatímco u alternativních kanabinoidů téměř čtvrtina dotázaných uvedla denní užívání. Toto dotazníkové šetření je plánováno i na rok 2025, neboť se pracovníci Terénních programů s užíváním těchto látek stále setkávají.

K novým psychoaktivním látkám se v kapitole 1.1 vyjadřuje také organizace Semiramis.

1.9 Drogová kriminalita a kriminalita spojená s dalším závislostním chováním

Zpráva o činnosti Specializovaného Toxi týmu za rok 2024 v Pardubickém kraji:

V období od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 bylo v rámci působnosti Krajského ředitelství Pardubického kraje registrováno celkem 216 drogových trestných činů, z toho bylo objasněno 189 skutků, tj. 87,5% (v roce 2023 bylo registrováno 197 skutků, 110+71=181 objasněno, tj. 91,88%). Z hlediska právní kvalifikace bylo registrováno 113 (96 v roce 2023) skutků nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr.z., z toho 91 skutků objasněno, tedy 80,5%. Dále bylo registrováno 39 (24 v roce 2023) skutků přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 tr.z., z toho 35 skutků bylo objasněno, tj. 89,7%. Byly zjištěny 2 skutky (2 v roce 2023) výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 tr.z., oba byly objasněny. Nebyl zaznamenán žádný skutek právně kvalifikovaný jako šíření toxikománie dle § 287 tr.z. a to ani v roce 2023. Byl zaznamenán a objasněn 1 skutek výroby a jiného nakládání s látkami s hormonálním účinkem podle § 288 tr.z., (1 v roce 2023). Co se týče právní kvalifikace dle § 285 tr.z. nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku, tak v roce 2024 byly zaznamenány 3 skutky, 2 byly objasněny (2 roce 2023). V oblasti drogové kriminality nelze opomenout jednání právně kvalifikované jako ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 tr.z. (řidiči ovlivnění výhradně OPL vyjma alkoholu), kdy bylo zaznamenáno celkem 58 skutků (70 v roce 2023).

Co se týče stíhaných osob, tak pro § 283 tr.z. to bylo celkem 106 osob (100 v roce 2023), z nichž bylo 85 mužů a 21 žen. Pro § 284 bylo stíháno celkem 38 osob (26 v roce 2023), z nichž bylo 36 mužů a 2 žena. Pro § 286 byly stíhány celkem 9 osob (2 v roce 2023), 8 mužů, 1 žena. Pro § 288 stíhána 1 osoba-muž (2 v roce 2023). Pro § 285 stíháni 3 muži (1 v roce 2023).

Shrnutí vývoje v oblasti vnitřní bezpečnosti, trendy a odhad vývoje

Užívání kokainu se dostává do popředí a to zejména díky jeho rostoucí dostupnosti. Dále se objevují případy užívání látek GHB a GBL (známé pod názvem tekutá extáze), zejména pak v komunitě gayů. Tyto drogy jsou dále zneužívány pachateli trestných činů znásilnění, kdy tuto drogu nepozorovaně např. pomocí pipety či injekční stříkačky aplikují oběti např. do nápoje. U ženských obětí omámených touto drogou pak dochází k nechtěnému sexu a oběť si po intoxikaci uvedenými látkami nemusí být schopna vybavit detaily protiprávního jednání.

Neustále se snižuje věková hranice uživatelů OPL, což je mimo jiné způsobováno i experimenty vlády ČR související s legalizací tzv. měkkých drog – přijetí legislativních změn viz nové nařízení vlády č. 11/2025 Sb., o seznamu zařazených psychoaktivních látek, novelizace zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách (nové kategorie psychomodulačních a zařazených psychoaktivních látek, nová trestně a správně právní úprava, aj.). Zejména půjde o regulovaný prodej, jako je tomu např. u alkoholu či tabákových výrobků, látek jako je kratom, látek s obsahem THC do 1%, jde o látky tzv. psychomodulační. Lze předpokládat, že se seznam těchto látek

bude do budoucna rozšiřovat o další látky. Nutno v této oblasti zdůraznit případy intoxikací končících až úmrtími spojenými s užitím těchto látek, např. 21 letý student VŠ v Pardubicích v loňském roce zemřel po intoxikaci kratomem či další známé případy intoxikací v rámci celé ČR, přičemž se ukazuje jako silně rizikové užití těchto látek v kombinaci s jinými látkami, drogami či léky (např. HHC, marihuana, psychofarmaka a další). Vznik závislostí a negativních projevů na lidské zdraví na těchto drogách kategorizovaných v seznamu psychomodulačních látek, zejména u mladších uživatelů je nesporný.

V souvislosti s tímto nutno také zmínit nárůst sekundární drogové kriminality a to od bagatelní po tu nejzávažnější trestnou činnost, kdy pachatelé pod vlivem drog či za účelem obstarání si drog páchají trestnou činnost.

1.10 Nové trendy a fenomény

K novým trendům a fenoménům se vyjadřuje i zpráva o činnosti Specializovaného Toxi týmu za rok 2024 v Pardubickém kraji – viz kapitola 1.9.

Semiramis – upravit: U dětí a dospívajících, většinou na 2. stupni základních škol, stále vnímáme nárůst sebepoškozování a negativního sebepojetí obecně. V loňském roce jsme opět zaznamenali vyšší poptávku škol po tomto tématu a zároveň také ve třídách, kde již primární prevenci realizujeme, se častěji otevíraly diskuze na toto téma. Zpravidla se jednalo o situaci kamarádky/kamaráda a cílem dotazu bylo zjistit, jak jí dotyčný může pomoci. Nově se v kolektivech tříd setkáváme u dětí s duševní nepohodou, zejména s úzkostmi a panickými atakami. Oproti uplynulým letům jsme také řešili 2 případy sebevraždy v kolektivu.

Pedagogové v rámci diskuzí o jejich třídě a potřebách otevřeně popisují svou odbornou nepřipravenost v oblasti duševního zdraví dětí (a vlastně i svého) a s tím spojenou nejistotu, jak na konkrétní specifické potřeby dětí/rodičů reagovat. Zároveň stále přetrvává jejich pocit osamění v práci a vnímají neadekvátní pohled veřejnosti (a zejména rodičů) na jejich roli.

2 Koordinační mechanismy politiky v oblasti závislostí na krajské a místní úrovni

2.1 Krajské zajištění koordinace politiky v oblasti závislostí

2.1.1 Krajský protidrogový koordinátor

- Jméno: Mgr. Jana Fornerová
- Kontaktní údaje: jana.fornerova@pardubickykaj.cz, telefon +420 466 026 440
- Vykonává funkci KPK od: 1. 3. 2023
- Zařazení ve struktuře úřadu kraje: Odbor sociálních věcí, koncepční oddělení
- Přímý nadřízený: Mgr. Jan Šmída, vedoucí koncepčního oddělení
- Výše pracovního úvazku KPK: 0,5
- Další agendy vykonávané KPK: krajský manažer prevence kriminality (výše úvazku 0,5)
- Změny v r. 2024: beze změn

2.1.2 Krajská komise pro politiku v oblasti závislostí

- Název komise: Komise Rady Pardubického kraje pro koordinaci protidrogové politiky
- Vznik krajské komise: 2020
- Zařazení komise: poradní orgán Komise Rady Pardubického kraje pro koordinaci protidrogové politiky
- Komise se zabývá problematikou:

alkoholu	☒ ano	☐ ne
tabákových a nikotinových výrobků	☒ ano	☐ ne
nelegálních drog	☒ ano	☐ ne
hazardního hraní	☒ ano	☐ ne
digitálních závislostí	☒ ano	☐ ne
psychoaktivních léků	☒ ano	☐ ne
- Počet jednání komise v r. 2024: 1 jednání
- Nejdůležitější projednávaná témata v roce 2024:
 - příprava podkladů pro tvorbu střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb spojená s diskuzí nad aktuálními tématy

- problematika kratomu, HHC, dostupnost těchto produktů i nezletilým
 - motivace klientů se závislostí k léčbě
 - vzdělávání pedagogů v oblasti závislostí, NL, prevence na MŠ a na prvním stupni ZŠ, prevence zaměřená na rodiče dětí je opomíjena
 - důležitost systematické práce v oblasti prevence, ne jednorázové programy
 - problém alkoholu jako spouštěče závislostí u dětí
 - potřeba zřízení adiktologického zařízení pro dospělé, ale také pro děti
 - absence doléčovacího zařízení (následné péče po absolvování léčby)
 - absence zařízení pro děti se závislostním problémem
 - užívání NL v romské komunitě
- Změny v r. 2024: z důvodu personálních změn v rámci zastoupených institucí byli odvoláni členové komise RPK pro koordinaci protidrogové politiky Mgr. Ivan Černovský a Mgr. Jiřina Ludvíková. Nově jmenovanými členy komise jsou Bc. Aleš Mentberger, Bc. Robert Marx. Jmenování ostatních členů komise Rady Pk pro koordinaci protidrogové politiky zůstává beze změny

tabulka 2-1: Složení krajské komise pro politiku v oblasti závislostí

Instituce	Sekce/odbor/oddělení	Funkce v instituci
Ing. Pavel Šotola	Krajský úřad Pardubického kraje	Člen Rady Pardubického kraje zodpovědný za sociální věci a neziskový sektor
Ing. Helena Zahálková	Krajský úřad Pardubického kraje	Vedoucí odboru sociálních věcí
Mgr. et Bc. Pavel Čech	Krajský úřad Pardubického kraje	Vedoucí odboru zdravotnictví
MUDr. Jela Hrnčiarová	Fakultní nemocnice Hradec Králové	Primářka Léčebny návykových nemocí v Nechanicích
Mgr. Jana Fornerová	Krajský úřad Pardubického kraje	Referent oddělení koncepčního, protidrogová koordinátorka Pardubického kraje
PhDr. Petra Novotná	Pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum Ústí nad Orlicí	Ředitelka Pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogického centra Ústí nad Orlicí
Mgr. et Bc. Lenka Dokládalová Bednářová	SEMIRAMIS z.ú.	Odborná ředitelka

Mgr. Renata Černíková	Krajský úřad Pardubického kraje	Referent oddělení organizačního a vzdělávání, metodická prevence Odboru školství a tělovýchovy Pardubického kraje
Nrap. Ondřej Dubánek	Krajské ředitelství PČR	Oddělení prevence
Mgr. Jana Nedbalová	Krajská hygienická stanice Pardubického kraje	Pracovnice podpory zdraví a zdravotní politiky Krajské hygienické stanice Pardubického kraje
Bc. Robert Marx	Magistrát města Pardubic	protidrogový koordinátor, manažer prevence kriminality
kpt. Bc. Tomáš Novák	Krajské ředitelství policie Pardubického kraje	Oddělení prevence
Bc. Aleš Mentberger	Lexus z. ú.	ředitel organizace

2.1.3 Další komise, které se zabývají otázkami politiky v oblasti závislostí

- Název komise: Komise péče o duševní zdraví
- Účel a zaměření komise: iniciace a koordinace opatření v oblasti péče o duševní zdraví dle schváleného Krajského plánu sítě služeb pro osoby s duševním onemocněním (2022-2030) a aktuálních potřeb
- Počet jednání komise v r. 2024: 4
- Nejdůležitější projednávaná témata ve vztahu k politice v oblasti závislostí v r. 2024: dětské duševní zdraví, aktuální změny v regionu a na národní úrovni v souvislosti oblasti závislostí.

2.1.4 Pracovní skupiny politiky v oblasti závislostí

Pracovní skupina v oblasti politiky závislostního chování zřízena není.

2.1.5 Spolupráce subjektů politiky v oblasti závislostí na krajské úrovni

V Pardubickém kraji je pracovní pozice protidrogového koordinátora zřízena od 01. 01. 2011, je kumulována s další pracovní pozicí – manažerem prevence kriminality. Organizačně je pozice řazena pod odborem sociálních věcí, koncepčním oddělením. Na tomto oddělení je zařazen i koordinátor plánování sociálních služeb, koordinátor pro záležitosti romské menšiny a koordinátor reformy péče o duševní zdraví. Součinnost

koordinátorů probíhá efektivně. Protidrogový koordinátor je také zapojen do tvorby střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb a tvorby krajské sítě sociálních služeb.

Spolupráce s koordinátorem pro záležitosti romské menšiny spočívá také v realizaci metodického setkání pro koordinátory na místní úrovni, které se v roce 2024 uskutečnilo formou dvoudenního pracovního a metodického setkání, jehož součástí byl mimo jiné i akreditovaný workshop na téma Adiktologické minimum. Cílem kurzu bylo předat základní informace o východiscích pro pojetí závislosti, o rozvoji závislosti a o její neurobiologické podstatě. Dále bylo cílem předat informace o nejčastěji užívaných návykových látkách v České republice – prevalence, nežádoucí účinky, léčba. Účastníci kurzu se také dozvědí o typologii lidí potýkajících se se závislostí, o duálních diagnózách a o relapsu, jakožto průvodním jevu léčby závislosti. Absolvent získal vhled do problematiky závislostí, o faktorech, které mohou být predispozicí pro rozvoj závislosti. Absolvent kurzu by následně měl být schopen v přímé práci podat komplexnější informace o možnostech řešení nepříznivé situace a bude schopen účinněji odkazovat do služeb, jež přímo s lidmi se závislostí pracují. Účastník kurzu získal přehled o tom, proč lidé užívají drogy, proč není léčba závislosti snadná, co vše léčbu může komplikovat a jak se dá v různých situacích intervenovat.

V rámci odboru školství působí krajská školská koordinátorka prevence, spolupráce s koordinátorem je založena na přímé komunikaci a kooperativní spolupráci. Školská koordinátorka je také členem komise Rady Pardubického kraje pro koordinaci protidrogové politiky.

Spolupráce zainteresovaných subjektů na úrovni kraje probíhá také při vyhodnocování dotačních programů, ve vyhodnocování a tvorbě strategických dokumentů kraje, které jsou zaměřeny na oblast závislostního chování, řešení konkrétních problémů v oblasti závislostního chování v kraji apod.

Další spolupráce probíhá na úrovni plánování akcí primární prevence, realizace školení, porad metodiků školní prevence a učitelů, setkání zástupců nestátních neziskových organizací aj. Krajská školská koordinátorka prevence je členkou komise Rady Pardubického kraje pro koordinaci protidrogové politiky a krajský protidrogový koordinátor je členem pracovní skupiny pro primární prevenci vedoucího odboru školství Krajského úřadu Pardubického kraje.

Členem Komise Rady Pardubického kraje pro koordinaci protidrogové politiky je zástupce Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, zástupkyně krajské hygienické stanice i nestátní neziskové organizace. Vzájemná spolupráce probíhá v průběhu jednání komise nebo osobním kontaktem během roku při řešení konkrétních problémů formou pracovních setkání.

2.2 Místní zajištění koordinace politiky v oblasti závislosti

- Počet obcí s rozšířenou působností v kraji: 15
- Počet obcí s rozšířenou působností, ve kterých je zřízena pozice místního protidrogového koordinátora (MPK), příp. ustanovena kontaktní osoba: 12

- Obce s rozšířenou působností, kde nejsou MPK nebo určeny kontaktní osoby kontaktní osoby pro oblast závislostí (bez stanoveného úvazku) jsou v těchto obcích: Litomyšl, Moravská Třebová, Česká Třebová
- Další obce v kraji, kde jsou případně ustanoveni MPK: 0
- Počet obcí s platným koncepčním dokumentem upravujícím politiku v oblasti závislostí: 7
- Obce s tímto platným koncepčním dokumentem: oblast protidrogové politiky je řešena jakou součástí jiných dokumentů obcí; Hlinsko (Komunitní plán SS), Holice (Komunitní plán SS), Chrudim (Strategický plán udržitelného rozvoje města Chrudim 2015 -2030, Střednědobý plán rozvoje SS na období 2022-2024, Zdravotní plán města Chrudim 2022-2025), Pardubice (Koncepční plán prevence kriminality 2022-2026), Polička (Strategický plán rozvoje města Poličky v roce 2021-2027), Ústí nad Orlicí (Program prevence kriminality na rok 2024, Koncepce prevence kriminality 2021-2025, Střednědobý plán SS 2024-2027, Akční plán 2024), Vysoké Mýto (Plán prevence kriminality a Bezpečností analýza 2024
- Počet obcí, které zpracovaly Zprávu o realizaci politiky v oblasti závislostí v předchozím roce: 15 (zprávu o realizaci politiky v oblasti závislostí zpracovává zejména NNO Laxus, z.ú., v rámci poskytovaných terénních programů pro jednotlivé obce
- Obce, které zpracovaly Zprávu o realizaci politiky v oblasti závislostí v předchozím roce: Česká Třebová, Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Lanškroun, Litomyšl, Moravská Třebová, Pardubice, Polička, Přelouč, Svitavy, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk.
- Přehled platných vyhlášek obcí týkající se politiky v oblasti závislostí:

Česká Třebová: Obecně závazná vyhláška o zákazu konzumace alkoholických nápojů na veřejném prostranství; Obecně závazná vyhláška o regulaci provozování hazardních her.

Hlinsko: Obecně závazná vyhláška o regulaci provozní doby hostinských zařízení; Obecně závazná vyhláška o zákazu konzumace alkoholických nápojů na vybraných veřejných prostranstvích.

Holice: Vyhláška k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku na katastrálním území Holice v Čechách (č. 7/2020); Obecná vyhláška o nočním klidu 1/2025; Obecně závazná vyhláška č. 3/2024 o stanovení podmínek pro pořádání a průběh akcí typu technoparty a o zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku v souvislosti s jejich konání o stanovení podmínek pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných tanečních zábav, diskoték a jiných kulturních podniků k zajištění veřejného pořádku.

Chrudim: Obecně závazná vyhláška č. 4/2014 o regulaci provozování loterií a jiných podobných her.

Lanškroun: Obecně závazná vyhláška č. 3/2013 o provozování sázkových her, loterií a jiných podobných her na území města Lanškroun; Obecně závazná vyhláška č. 2/2015 o zákazu konzumace alkoholických nápojů a kouření na veřejných prostranstvích.

Moravská Třebová: Obecně závazná vyhláška města Moravská Třebová č. 5/2017 o regulaci provozování hazardních her; Obecně závazná vyhláška města Moravská Třebová č. 4/2024 o zákazu konzumace alkoholických nápojů na vymezených veřejných prostranstvích.

Pardubice: Vyhláška č. 4/2023 – obecně závazná vyhláška Statutárního města Pardubice o veřejném pořádku; Vyhláška č. 6/2022 – Obecně závazná vyhláška o regulaci provozování hazardních her.

Polička: Obecně závazná vyhláška města Poličky č. 1/2019 o zákazu konzumace alkoholických nápojů na některých veřejných prostranstvích.

Přelouč: Obecně závazná vyhláška č. 8/2023 o veřejném pořádku.

Ústí nad Orlicí: Obecně závazná vyhláška města Ústí nad Orlicí č. 4/2014, kterou se stanoví zákaz provozování loterií a jiných podobných her na celém území města Ústí nad Orlicí. Zrušení obecně závazné vyhlášky o zákazu konzumace alkoholických nápojů.

Vysoké Mýto: Obecně závazná vyhláška č. 8/2011 o zákazu provozování sázkových her, loterií a jiných podobných her na celém území města Vysoké Mýto; Obecně závazná vyhláška č. 4/2015 o změně vyhlášky č. 1/2014 o omezení konzumace alkoholických nápojů na vymezených veřejných prostranstvích.

Žamberk: Obecně závazná vyhláška města Žamberk č. 2/2019 o zákazu požívání alkoholických nápojů na veřejném prostranství. Jablunné nad Orlicí: Obecně závazná vyhláška města Jablunné nad Orlicí o zákazu požívání alkoholických nápojů a kouření na vybraných prostranstvích.

tabulka 2-2: Přehled místních protidrogových koordinátorů a kontaktních osob pro oblast závislostí v kraji

Obec	Jméno	Úvazek MPK*	Zařazení ve struktuře obecního úřadu	Kontakt	Došlo ke změně v r. 2024? ano/ne
Česká Třebová	Dominika Valentová	KOZ	Odbor rozvoje, majetku města a školství	dominika.valentova@ceska-trebova.cz	ano
Hlinsko	Bc. Martin Vtípil	0,05	Odbor sociálních věcí, školství a zdravotnictví	vtipil@hlinsko.cz	ne
Holice	Ing. Jana Řezaninová	0,05	Odbor sociálních věcí	rezaninova@mestoholice.cz	ne
Chrudim	Bc. Hana Cachová	0,1	Odbor sociálních věcí	hana.cachova@chrudim-city.cz	ne
Králíky	Bc. Bohumír Strnad	0,05	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	b.strnad@kraliky.eu	ne
Lanškroun	Bc. Pavla Musilová	0,05	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	pavla.musilova@lanskroun.cz	ano
Litomyšl	PhDr. Milada Nádvořníková, Renata Šulcová	KOZ	Odbor školství a sociálních věcí	milada.nadvornikova@litomysl.cz renata.sulcova@litomysl.cz	ne

Moravská Třebová	Mgr. Marie Hrazděrová, DiS., Jiří Šeda	KOZ	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	mhrazderova@mtrebova.cz jseda@mtrebova.cz	ne
Pardubice	Bc. Robert Marx	0,05	Odbor sociálních věcí	robert@mmp.cz	ano
Polička	Bc. Šárka Chemišincová, DiS.	0,01	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	chemisincova@policka.org	ne
Přelouč	Blanka Konvalinová, DiS.	0,01	Odbor sociálních věcí	blanka.konvalinova@mestoprelouc.cz	ne
Svitavy	PhDr. Erich Stündl	0,1	Kancelář starosty a tajemníka	stundl@svitavy.cz	ne
Ústí nad Orlicí	Pavla Bartošová	0,05	Odbor sociálních služeb	bartoso@muuo.cz	ne
Vysoké Mýto	Zuzana Svobodová, DiS.	0,05	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	zuzana.svobodova@vysoke-myto.cz	ne
Žamberk	Mgr. Dagmar Ducháčková	0,01	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	d.duchackova@zamberk.eu	ne

Pozn.: Uvádějte informace aktuální v době psaní výroční zprávy, tyto informace budou sekretariátem Rady vloženy do Mapy pomoci na www.drogy-info.cz. *Uvádějte výši úvazku na činnost MPK. V případě, že se nejedná o MPK se stanoveným úvazkem, uveďte, že se jedná o kontaktní osobu pro oblast závislostí (KOZ).

2.2.1 Spolupráce subjektů politiky v oblasti závislostí na místní úrovni

- Spolupráce KPK a MPK: v případě potřeby MPK probíhá konzultace konkrétní situace, účast na setkáních organizovaných KPK; spolupráce průběžná dle potřeby formou telefonické či emailové konzultace, účast na výjezdním metodickém setkání, jehož součástí je vzdělávací seminář a porada; účast na poradách; předávání informací z ORP z oblasti problematiky závislostí, kontakty na služby, materiály, nabídky školení, účast na konferencích, předávání novinek z odboru protidrogové politiky Úřadu vlády.
- Zhodnocení činnosti MPK v jednotlivých obcích):
- Česká Třebová: minimální úvazek spojený s dalšími agendami. Spolupráce s Městskou policií Česká Třebová, organizací Laxus, spolupráce s KPK. je zřízena pracovní skupina Prevence rizikového chování v rámci Komunitního plánu sociálních služeb.
- Hlinsko: probíhá komunikace s organizací Laxus, která provádí terénní program a ze strany města je podporována, dále primární prevence (zaměřující se na různé patologie) ve školách, komunikace s ostatními

službami v rámci komunitního plánování, spolupráce s obcemi a občany v rámci depistáže sociálních pracovníků.

- Chrudim: pro MPK je získání informací o politice v oblasti závislostí v rámci celého ORP velmi složité, protože není vnímán jako partner k jednání a informace o aktivitách v politice závislostí se k němu nesbíhají. Činnost MPK z hlediska pracovního úvazku je minimální. Problematika závislostí v lokalitě je monitorována spíše z terénní sociální práce.
- Králíky: je zřízena pracovní skupina prevence kriminality, v níž jsou projednávány i otázky týkající se problematiky závislostí.
- Lanškroun: obec spolupracuje se školami, Policií ČR a především s organizací Laxus, který na území ORP zajišťuje práci v terénu s uživateli drog. Současně je tato organizace ze strany obce podporována i finančně. Ve městě je zřízena pracovní skupina s názvem Komise pro prevenci kriminality, vznikla v roce 2008, v roce 2015 byla přetransformována do současné podoby. Zabývá se problematikou alkoholu, tabákových výrobků, nelegálních drog, digitálních závislostí. Dále se zabývá prevencí podávání alkoholu mladistvým, volnočasovými aktivitami pro děti a mládež, problematikou užívání drog, závislostí na hraní her, kriminalitou v obci aj.
- Litomyšl: finanční podpora společnosti Laxus, společná jednání MP, Policie ČR, OSPOD.
- Moravská Třebová: spolupráce s organizací Laxus, která na území ORP funguje v rámci terénního programu. Základní poskytované služby – distribuce harm reduction materiálu, poskytnutí potravinové pomoci, sběr pohozených injekčních stříkaček, poskytování asistovaných screeningových testů na Hepatitidu typu C, virus HIV a syfilis, aktivní oslovování.
- Pardubice: je zřízena pracovní skupina Komise pro bezpečnost a prevenci kriminality, která se schází od roku 2010. Zabývá se problematikou alkoholu, tabákových výrobků, nelegálních drog, hazardního hraní, digitálních závislostí.
- Polička: zpracování roční zprávy o činnosti MPK, setkání s organizací Laxus; spolupráce OSPOD a Policie ČR u nezletilých dětí. Řešení zvýšeného výskytu problematiky v souvislosti s HHC + THC u nezletilých dětí.
- Přelouč: město poskytuje finanční prostředky formou provozní dotace základním školám, ze kterých jsou hrazeny preventivní programy pro děti. Ze strany obce jsou poskytovány finanční prostředky v rámci dotačního řízení organizací Laxus; každým rokem organizace předkládá Závěrečnou zprávu o realizaci projektu Centrum terénních programů Pardubického kraje ve městě Přelouč a okolí. Pravidelně probíhají společné schůzky pracovníků organizace a sociálního odboru.
- Ústí nad Orlicí: MPK spolupracuje s organizací Laxus, jednou ročně probíhá společná schůzka na odboru sociálních služeb, kde je předána výroční zpráva; dále je navázána spolupráce s lékařem, zabývajícím se závislostmi; MPK sleduje legislativu, její změny, v oblasti závislostí se vzdělává formou školení; na odbor

přichází klienti, kteří řeší problém závislosti, nebo přichází osoby blízké, MPK s nimi konzultuje návazné služby. Podpora adiktologických služeb ze strany obce je řešena formou podpory sociální služby na základě podané žádosti do dotačního programu na podporu sociálních služeb a souvisejících služeb a následné smlouvy.

- Vysoké Mýto: obec finančně podporuje organizaci Laxus, která na území ORP poskytuje terénní službu v oblasti prevence drogových závislostí. Dále je ve městě zřízena pracovní skupina prevence kriminality, která je činná již od roku 2009. Zabývá se také problematikou alkoholu, tabákových výrobků, nelegálních drog, hazardního hraní, digitálních závislostí a psychoaktivních léků. Tato skupina prevence kriminality je předním koordinačním orgánem města v oblasti mapování prevence kriminality na území města a je poradním orgánem řídicích orgánů města v oblasti preventivních aktivit.
- Krajský koordinátor v roce 2024 organizoval pracovní a metodické setkání pro místní koordinátory, jehož součástí byla diskutována problematika závislostního chování, aktuální informace od Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky a adiktologických služeb, léčba VHC v Pardubickém kraji prostřednictvím Kontaktního centra Pardubice.
- V rámci pracovního a metodického setkání pro místní protidrogové koordinátory byl realizován také akreditovaný workshop na téma Adiktologické minimum. Cílem kurzu bylo předat základní informace o východiscích pro pojetí závislosti, o rozvoji závislosti a o její neurobiologické podstatě. Dále bylo cílem předat informace o nejčastěji užívaných návykových látkách v České republice – prevalence, nežádoucí účinky, léčba.
- V Pardubickém kraji je funkce místního protidrogového koordinátora kumulována s dalšími agendami, nejčastěji s výkonem pozice vedoucího odboru, vedoucího oddělení, kurátorem pro mládež, nebo dospělý, opatrovníkem, manažerem prevence kriminality či romským poradcem.
- Spolupráce probíhá podle aktuálních potřeb kraje a ostatních spolupracujících subjektů (obcí, nestátních neziskových organizací), základem je vždy vyjádřená potřeba Krajského úřadu, obce či nestátní neziskové organizace. S ohledem na skutečnost, že v lokalitách mimo Pardubice působí pouze terénní program (mimo Svitav a Pardubice, kde funguje i ambulantní centrum), převažujícím tématem této spolupráce je nastavování služeb terénních programů v kraji, aby adekvátně odpovídaly a reagovaly na aktuální situaci v dané lokalitě, s tím souvisí i téma financování těchto služeb. Nestátní nezisková organizace Laxus, z.ú., spolupracuje s obcemi na úrovni komunitního plánování, kde jsou pracovníci zastoupeni v příslušných pracovních skupinách.
- Kontaktní a poradenské centrum Pardubice poskytuje sociální a adiktologické služby pro uživatele drog a jejich blízké ambulantní formou. Služby jsou poskytovány v souladu se standarty kvality, tj. standarty kvality Rady vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí, tak standarty MPSV. Služba je stabilní součástí sítě služeb a jediným zařízením svého druhu v Pardubickém kraji.

- Služba Terénních programů pro Pardubický kraj je zajištěna 6 úvazky pracovníků v přímé péči. Na financování se podílí Rada vlády pro koordinaci politiky v oblasti závislostí a obce Pardubického kraje. V minulém roce probíhala jednání s poskytovatelem terénních programů o potřebné kapacitě a dostupnosti služby v jednotlivých územích kraje. Byla dohodnuta optimalizace procesů na straně služby (lepší trasování, dojezdové trasy, apod.) s cílem zvýšit efektivitu a systém výjezdů byl pozměněn. Nyní jsou města sdružena podle geografické vzdálenosti a klienti mohou využít služeb celé odpoledne ve všech městech, kde je služba na ten den naplánována. Pracovníci mají prostor monitorovat města v různé časy a minimalizují se přejezdy mezi městy. Systém je shledán jako efektivní.
- Terénní pracovníci byli v roce 2024 v oblasti injekčního užívání v kontaktu zejména s uživateli pervitinu. V určitých lokalitách byli v kontaktu se sezónními uživateli surového opia (platí především pro region Svitavska). Pervitinová scéna v Pardubickém kraji se i nadále soustřeďuje spíše na uzavřenou drogovou scénu (v prostředí bytů).

2.3 Strategické dokumenty pro politiku v oblasti závislostí kraje

2.3.1 Strategické dokumenty politiky v oblasti závislostí kraje

- Název: **Strategie preventivních aktivit snižování škod spojených se závislostním chováním v Pardubickém kraji 2020 – 2028**
- Období platnosti: 2020 - 2028
- Schváleno: Rada Pardubického kraje, dne 16. 6. 2020
- Dostupné na webových stránkách: <https://www.pardubickykraj.cz/protidrogova-politika/107713/strategie-preventivnich-aktivit-a-snizovani-skod>
- Strategický dokument se zabývá problematikou:

nelegálních drog	☒ ano	☐ ne
alkoholu	☒ ano	☐ ne
tabákových a nikotinových výrobků	☒ ano	☐ ne
hazardního hraní	☒ ano	☐ ne
digitálních závislostí	☒ ano	☐ ne
psychoaktivních léků	☒ ano	☐ ne
- Stručná charakteristika a hlavní cíle/pilíře/oblasti, na které se strategický dokument zaměřuje:
Cílem strategie je předcházení a snižování zejména zdravotních, sociálních, ekonomických i nehmotných škod vyplývajících z užívání návykových látek, hazardního hraní a dalšího závislostního chování a z existence

legálních i nelegálních trhů s návykovými látkami, hazardním hraním a dalšími produkty se závislostním potenciálem prostřednictvím trvale udržitelného souboru moderních, efektivních, vzájemně koordinovaných, na důkazech založených vzdělávacích, preventivních, léčebných, sociálních, legislativních, ekonomických, represivních a dalších opatřeních.

Strategie se v následujících letech zaměří prioritně na následující oblasti, v rámci kterých definuje obecné cíle a zároveň i specifické cíle, činnosti a aktivity. Jsou to: posílení prevence a zvýšení informovanosti, zajištění kvalitní a dostupné sítě adiktologických služeb, efektivní regulaci trhů s návykovými látkami a závislostními produkty, posílení řízení, koordinace a efektivní financování protidrogové politiky, strategie se bude zabývat i problematikou léčivých přípravků s obsahem psychoaktivních látek, nadužívání internetu, nových technologií, problematikou konopí a kanabinoidů.

Cílovou skupinou protidrogové politiky jsou osoby, které doposud s návykovými látkami do styku nepřišly, ale případným užíváním návykových látek ohroženy jsou z hlediska budoucího vývoje. Programy primární prevence rizikového chování míří na tuto cílovou skupinu za účelem minimalizace vzniku a snížení míry užívání návykových látek a jiných forem rizikového chování.

Sekundární skupinou jsou osoby a instituce, které se protidrogovou oblastí zabývají, jedná se o poskytovatele adiktologických, zdravotnických a vzdělávacích služeb, pedagogické i sociální pracovníky, kraje, obce a organizace státu.

2.3.2 Strategické dokumenty kraje se širším kontextem obsahující také otázky politiky v oblasti závislosti

- Název: **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje 2022 -2024**
- Období platnosti: 2022 – 2024
- Schváleno dne: 14. 12. 2021
- Dostupné na webových stránkách: <https://www.pardubickykraj.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-pk>
- Stručná charakteristika a souvislost s politikou v oblasti závislosti:
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2022 - 2024 (dále jen „střednědobý plán“) je základní krajskou strategií v oblasti sociálních služeb definující žádoucí směr rozvoje sociálních služeb na území Pardubického kraje. Je určující pro tvorbu sítě sociálních služeb a její financování. Střednědobý plán je povinnou přílohou žádosti o účelovou dotaci na financování sociálních služeb dle § 101a ZSS. Střednědobý plán je klíčovým dokumentem pro poskytovatele sociálních služeb, pro zástupce samospráv, protože podává informace o žádoucí síti sociálních služeb a nových trendech. Poskytovatelé tak mohou směřovat rozvoj svých služeb do podporovaných oblastí. Dále jsou ve střednědobém plánu vymezeny podmínky pro poskytování sociálních služeb na území kraje. Uživatelům sociálních služeb, jejich

blízkým i široké veřejnosti podává střednědobý plán informací o tom, jaké sociální služby mohou využít, jak je zajištěna jejich dostupnost a jak lze získat informace o možnostech pomoci a podpory osobám v obtížné životní situaci.

- Dokument popisuje dostupnost služeb a činnosti kraje v sociální oblasti, jednotlivé části jsou členěny dle cílových skupin střednědobého plánu, tj. senioři; osoby se zdravotním postižením; osoby s duševním onemocněním; děti, mládež a rodina; osoby ohrožené závislostí na návykových látkách; osoby sociálně vyloučené a osoby v krizi.

- Název: **Krajský plán sítě služeb pro osoby s duševním onemocněním (2022 - 2030)**

- Období platnosti: 2022 – 2030

- Schváleno dne: 22. 2. 2022

- Dostupné na webových stránkách: <https://www.pardubickykraj.cz/koncepcni-oddeleni>

- Stručná charakteristika dokumentu:

Uvedený strategický dokument se zabývá problematikou v oblasti závislostí okrajově, ve vazbě na další strategické dokumenty Pardubického kraje, oblast závislostí v souvislosti s duševním onemocněním je v tomto dokumentu zohledněna.

Cílem tohoto dokumentu je poskytnout strukturální oporu pro plánování, koordinaci a poskytování zdravotních, sociálních a dalších služeb v kraji tak, aby vznikla synergická a efektivní síť péče o duševní zdraví, která odpovídá evropské úrovni. Dokument se soustředí jednak na prvky sítě, které podpoří osoby s duševním onemocněním přímo v komunitě, tzn. v místě, kde žijí tak, aby se předešlo zbytečným hospitalizacím a rehospitalizacím a snížil se tím tlak na lůžka (zejména na lůžka následné péče v PN HB), a také na posílení změny systému lůžkové zdravotní péče, resp. posílení nedostatečného počtu akutních lůžek.

- Název: **Strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Pardubického kraje 2020-2028**

- Období platnosti: 2020 – 2028

- Schváleno dne: 26. 08. 2020

- Dostupné na webových stránkách: <https://www.pardubickykraj.cz/prevence-rizikoveho-chovani-a-ochrana-zdravi/108511/strategie-primarni-prevence-rizikoveho-chovani-deti-a-mladeze-pardubickeho-kraje-2020-2028>

- Stručná charakteristika dokumentu:

Základním principem primární prevence rizikového chování (PPRCH) u dětí a mládeže je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládání zátěžových situací osobnosti. Východiskem efektivní primární prevence je kontinuita, systematičnost a komplexnost preventivního působení s ohledem na věk dítěte a jeho aktuální prožívání světa.

Strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže Pardubického kraje 2020–2028 představuje klíčový dokument kraje v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže, který je zpracováván na základě Metodického doporučení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních při respektování regionálních potřeb. Vychází z Národní strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027, dále z Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027, krajských koncepčních dokumentů vztahujících se k rozvoji vzdělávání (Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji (2020–2024), Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Pardubického kraje a Strategie preventivních aktivit a snižování škod spojených se závislostním chováním v Pardubickém kraji 2020–2028. Navazuje na Krajský plán primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v Pardubickém kraji 2015–2019.

Materiál je rozdělen do tří částí. První část zahrnuje obecný pohled na politiku primární prevence v České republice a v Pardubickém kraji, druhá analyzuje dosažený stav v oblasti primární prevence a třetí určuje směry rozvoje primární prevence, opatření ke splnění cílů v této oblasti a možnosti financování.

- Název: **Strategie romské integrace Pardubického kraje 2021 – 2026**
- Období platnosti: 2021 – 2026
- Schváleno dne: 21. 09. 2021
- Dostupné na webových stránkách: <https://www.pardubickykraj.cz/integrace-mensin>
- Stručná charakteristika dokumentu:

Tím hlavním cílem je aktivní participace Romů v oblasti občanské, socioekonomické, politické a kulturní. Strategie cílí na obrat negativních trendů ve vývoji situace Romů v České republice, a to především v oblastech vzdělávání, bydlení, zaměstnanosti a zdraví. Má urychlit změny vedoucí k odstranění rozdílu mezi situací značné části Romů a většinové populace, zajistit ochranu Romů před diskriminací, anticiganismem a povzbudit emancipaci Romů, včetně rozvoje romského jazyka a kultury. Cílem strategie je realizovat opatření, která povedou ke zlepšení životní situace Romů na území Pardubického kraje. Na vzniku strategie se podílela pracovní skupina složená ze zástupců nestátních neziskových organizací, romských poradců,

zástupců Regionálního centra podpory zdraví a zástupců odboru školství a odboru sociálních věcí Pardubického kraje. Pracovní skupina se bude pravidelně scházet k realizaci plnění cílů, opatření a následným revizím plánů.

Strategie řeší mimo jiné i problém sociálně vyloučených lokalit se závislostmi na návykových látkách i hazardních hrách, a sociálních sítích v souvislosti se zdravým životním stylem a prevencí a trávením volného času.

Ke tvorbě Strategie romské integrace Pardubického kraje se scházela pracovní skupina, která identifikovala klíčové oblasti, které nejvíce ohrožují cílovou skupinu, jsou to obtíže spojené s bydlením, financemi, zdravím, vzděláním, zaměstnaností a závislostmi. Mezi neméně důležité oblasti, které ovlivňují kontext celkové situace života Romů je kultura a vlastní sebepojetí ve většinové společnosti.

- Název: **Koncepce prevence kriminality Pardubického kraje 2023 – 2028**
- Období platnosti: 2023 – 2028
- Schváleno dne: 20. 09. 2022
- Dostupné na webových stránkách: <https://www.pardubickykraj.cz/prevence-kriminality>
- Stručná charakteristika dokumentu:

Vize Pardubického kraje: Pardubický kraj je bezpečný region, kde se dotčené subjekty zaměřují na prevenci kriminality, aktivně se podílí na udržování její nízké míry a přispívají k pocitu bezpečí všech občanů v kraji.

Prioritní oblasti:

Zvyšování pocitu bezpečí občanů v Pardubickém kraji.

Zkvalitňování systému prevence kriminality na krajské a místní úrovni.

Zplnomocňování občanů v oblasti prevence.

Efektivní systém financování preventivních aktivit.

Cíle a opatření:

Podpora a rozvoj systému prevence kriminality v Pardubickém kraji

Pardubický kraj rozvíjí systém prevence kriminality. Udržuje a dále rozvíjí spolupráci se subjekty, které participují na systému prevence kriminality.

Pomoc a podpora obětem trestných činů

Podporuje služby, zabývající se poskytováním pomoci a podporou obětem trestné činnosti s důrazem na pomoc zvláště zranitelným obětem a pozůstalým po obětech.

Podpora programů a služeb pro pachatele trestné činnosti v rámci sociálního začleňování a prevence recidivy

Pardubický kraj podporuje služby, které v rámci své činnosti pracují s osobami propuštěnými z výkonu trestu odnětí svobody jako prevence recidivy.

Zajištění programů a služeb sociální prevence pro osoby ohrožené sociálním vyloučením

Pardubický kraj se podílí na řešení závažného chování v rizikových a vyloučených lokalitách na svém území zejména prostřednictvím podpory služeb, které v těchto lokalitách působí. Osobami ohroženými sociálním vyloučením se také zabývá „Strategie romské integrace Pardubického kraje 2021-2026“.

Podpora aktivit situační prevence

V oblasti situační prevence se situace vyvíjí jak na straně páčání trestné činnosti, tak na straně možné ochrany před trestnou činností, zejména majetkovou. Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností.

Podpora programů a služeb spojených s kriminalitou páčající dětmi a na dětech

Mezi nejčastější delikty mladistvých patří násilí proti jednotlivci či skupině, opilství, výtržnictví, vandalismus, toxikomanie, prostituce či gamblerství. Značně se rozšířila trestná činnost realizovaná prostřednictvím internetu, zejména šíření a přechovávání pornografie, podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Pardubický kraj podporuje služby, jejichž aktivity zvyšují ochranu dětí před násilím a dalšími rizikovými jevy. Dále pak podporuje služby, které se věnují pomoci dětem při vymanění se z již nastoupené kriminální kariéry, pomáhají při zapojení se zpět do společnosti a tím u dětí snižují riziko recidivy. Primární prevence je pak řešena v rámci samostatného dokumentu „Strategie primárního prevence rizikového chování dětí a mládeže Pardubického kraje 2020 – 2028“.

Podpora projektů zaměřených na prevenci kybernetické kriminality a s ní spojené nové hrozby a rizika včetně ochrany měkkých cílů.

Pardubický kraj se podílí na osvětě v oblasti kyberkriminality u všech věkových kategorií a na realizaci projektů se zaměřením na ochranu měkkých cílů.

2.3.3 Hodnocení strategických dokumentů politiky v oblasti závislosti kraje

- Název evaluovaného dokumentu: Strategie preventivních aktivit a snižování škod spojených se závislostním chováním v Pardubickém kraji 2020 – 2028

- Typ hodnocení: ☒ průběžné ☐ externí
☐ závěrečné ☐ interní
☒ kombinace obou
- Dostupné na webových stránkách: <https://www.pardubickykraj.cz/protidrogova-politika/107713/strategie-preventivnich-aktivit-a-snizovani-skod>
- Stručná charakteristika hodnocení:
- Hodnocení provádí krajský protidrogový koordinátor ve spolupráci se subjekty zajišťujícími dosahování a plnění cílů uvedené strategie, jsou to zejména odbor školství, odbor zdravotnictví, Krajská hygienická stanice a nestátní nezisková organizace Laxus z.ú., která je poskytovatelem služeb pro osoby ohrožené užíváním návykových látek. Pravidelně jednou ročně vždy k 30. 4. daného roku je Radě a Zastupitelstvu Pardubického kraje předložena k projednání zpráva o naplňování strategie. Cílem strategie je zejména zajištění služeb a nastavení spolupráce v oblasti protidrogové politiky na úrovni primární i sekundární prevence. Dále pak rozvoj a optimální nastavení kapacit sociálních služeb, které působí v této oblasti.

Předmětem hodnocení je plnění jednotlivých aktivit a úkolů.

Metodou pro vyhodnocení byl monitoring jednotlivých aktivit.

Výsledek hodnocení: fungující služby v nastaveném rozsahu.

Stanovené cíle v oblasti látkových závislostí:

Na území všech okresů Pardubického kraje jsou dostupné terénní služby harm reduction pro osoby ohrožené závislostí.

Na území města Pardubic jsou dostupné služby kontaktního centra pro osoby ohrožené užíváním návykových látek, které má celokrajskou působnost.

V rámci služeb harm reduction je zajištěný výměnný program injekčních setů a testování uživatelů drog na hepatitidy typu B/C, HIV/AIDS a jiné přenosné choroby.

Stanovené cíle v oblasti léčby:

Na území Pardubického kraje je dostupná dlouhodobá i akutní psychiatrická a adiktologická péče pro uživatele návykových látek včetně dětí a mladistvých.

Stanovené cíle v oblasti doléčování, resocializace a poradenství:

Osobám usilujícím o udržení abstinence jsou na území Pardubického kraje dostupné služby následné péče a resocializace.

Stanovené cíle pro specifická opatření pro osoby závislé na tabáku, alkoholu a jejich variantách.

Na území Pardubického kraje jsou dostupné specifické služby pro uživatele alkoholu, tabákových výrobků a jejich variant.

Stanovené cíle v oblasti nelátkové závislosti:

Na území Pardubického kraje jsou dostupné služby prevence v oblasti hazardního hraní, on-line prostředí.

Na území Pardubického kraje jsou dostupné specifické služby pro osoby závislé v oblasti hazardního hraní číselných, okamžitých loterií, on-line prostředí a jiné.

Stanovené cíle pro primární prevenci rizikového chování

Na krajské úrovni je koordinována primární prevence v oblasti rizikového chování dětí a mládeže a vytvářeny podmínky pro její naplňování.

Na krajské úrovni je zajištěno stabilní financování v oblasti primární prevence rizikového chování dětí a mládeže.

Pardubický kraj se podílí na zvyšování odborné způsobilosti poskytovatelů primární prevence v oblasti školství.

Podpora výzkumu a aktuálního monitoringu výskytu rizikového chování.

Systémové cíle:

Udržet a rozvíjet současný systém protidrogové politiky v Pardubickém kraji

Výsledek hodnocení je uveden ve Zprávě o plnění Strategie preventivních aktivit a snižování škod spojených se závislostním chováním v Pardubickém kraji 2020 – 2028 za rok 2024.

Služby, které se bezprostředně vztahují k osobám, které jsou ohrožené užíváním návykových látek, jsou definované zákonem o sociálních službách. Jedná se o kontaktní centra, služby následné péče, terapeutické komunity, terénní programy, sociální poradenství. Tyto služby jsou v rámci Pardubického kraje zajištěny a poskytovány.

Pobytové služby následné péče a služby terapeutické komunity jsou uživatelům drog k dispozici v rámci okolních krajů nebo v rámci celé České republiky.

2.4 Analýzy a studie v oblasti závislostí v r. 2024

V roce 2024 nebyly v souvislosti s problematikou v oblasti závislostního chování realizovány žádné specifické průzkumy nebo studie zaměřené na oblast legálních nebo nelegálních návykových látek případně hazardního hraní.

2.5 Další významné aktivity politiky v oblasti závislostí v r. 2024 na krajské i místní úrovni

tabulka 2-3: Aktivity politiky v oblasti závislostí

Název aktivity	Realizátor	Cílová skupina	Popis aktivity
Odborné semináře a konference	Krajský úřad Pardubického kraje	Školní metodici prevence Výchovní poradci Pedagogičtí pracovníci	Vzdělávací odborné semináře: návykové látky, problematika sebepoškozování žáků
Metodická setkání PPP (s účastí KŠKP)	Pedagogicko-psychologická poradna Ústí nad Orlicí Pedagogicko-psychologická poradna Pardubice	Školní metodici prevence Výchovní poradci	Metodické vedení školských poradenských pracovišť: informování o aktualitách a novinkách v oblasti primární prevence, vč. závislostního a kriminálního chování u dětí a mládeže, nabídky kurzů, programů a knih, včetně výjezdních zasedání, které byly doplněny o vzdělávací část („Problematika návykových látek – aktuální trendy“)
Pracovní setkání vedoucích odborů školství obcí s rozšířenou působností v kraji	Krajský úřad Pardubického kraje (KŠKP)	Vedoucí odboru školství ORP	Pravidelné vzájemné informování o situaci v oblasti primární prevence ve školách vč. výskytu a vývoji závislostního a kriminálního chování u dětí a mládeže (1x ročně)
Pracovní setkání s realizátory programů primární prevence ve školách	Krajský úřad Pardubického kraje (KŠKP)	Nestátní neziskové organizace, příspěvkové organizace kraje, aj.	Pravidelné vzájemné informování o situaci v oblasti primární prevence ve školách vč. výskytu a vývoji závislostního chování (1x ročně)

Pozn.: Uvádějte informace o dalších významných aktivitách ve vašem kraji, např. o konferencích, seminářích, vzdělávacích akcích pro MPK, poskytovatele služeb či zástupce samosprávy.

Od roku 2015 je Pardubický kraj zapojen do projektu Ministerstva vnitra ČR „Kraje pro bezpečný internet“. Cílem projektu je osvětové a vzdělávací působení v oblasti prevence kybernetické bezpečnosti za účelem minimalizace nebezpečí související s užíváním informačních a komunikačních technologií se zaměřením na žáky základních a středních škol, pedagogy, rodiče, sociální pracovníky a seniory. Hlavní náplní projektu je realizace e-learningových kurzů, organizace soutěžních kvízů, tvorba videospotů, prezenční semináře

a pořádání mezinárodní konference. Žáci mohou od září do února soutěžit ve vědomostním kvízu na téma bezpečné práce na internetu. Ve školním roce 2023/2024 se do soutěže zapojilo 2 779 žáků ze 46 základních a 32 středních škol a Kvízu PLUS se účastnilo 65 žáků ze 14 středních škol.

3 Finanční zajištění politiky v oblasti závislostí na krajské a místní úrovni

3.1 Způsob financování služeb krajem

Kraj financuje tyto služby formou účelové dotace na poskytování sociálních služeb dle § 101a zákona č. 108/2006 Sb. V roce 2024 činila účelová dotace 8 448 000,- Kč. Pardubický kraj na podporu protidrogové politiky poskytuje nad rámec dotací dle § 101a zákona č. 108/2006 Sb., dotaci z „Programu víceleté podpory sociálních služeb zařazených do Sítě sociálních služeb hrazených z rozpočtu Pardubického kraje (2022 – 2025)“. V roce 2024 Pardubický kraj vyčlenil ze svého rozpočtu na tzv. grantové řízení kraje v oblasti protidrogové politiky 789 000,- Kč a na vzdělávání a koordinaci v oblasti protidrogové politiky dalších 100 000,- Kč. Obce se na financování služeb podílí formou dotací, příp. na základě jiného titulu.

Pardubický kraj uplatňuje od roku 2019 víceleté financování služeb, a to na 3 roky. Od roku 2022 běží nové tříleté období (období od 2022 – 2024).

3.2 Způsob zajištění financování adiktologických služeb ze strany obcí

Obce se na financování služeb pro uživatele podílely zejména prostřednictvím podpory Centra terénních programů Pardubického kraje (CTPPK). Ambulantní program byl podpořen městy Pardubice a Svitavy. Kontaktní centrum bylo podpořeno městem Pardubice, viz tabulka č. 3-2 a 3-3. Toto financování je zajištěno prostřednictvím poskytování dotací na základě žádosti o poskytnutí dotace ze strany poskytovatele služby.

3.3 Rozpočtové výdaje na politiku v oblasti závislostí v kraji

tabulka 3-1: Rozpočtové zdroje kraje na politiku v oblasti závislostí v r. 2024

Rozpočtový zdroj/dotační program	Popis	Specifický/obecný titul*	Podmínka certifikace ano/ne**	Jednoletá / víceletá podpora***	Výše výdajů (v Kč) na politiku v oblasti závislostí
Účelová dotace na poskytování sociálních služeb dle §101a) zákona 108/2006Sb.	Dotace MPSV poskytnutá Pk na financování sociálních služeb	obecný	ne	jednoletá	8 448 000
Program podpory sociálních služeb poskytovaných podle zákona 108/2006Sb. o sociálních službách	Dotace z rozpočtu Pardubického kraje na sociální služby	obecný	ne	tříletá	789 000

Primární prevence realizovaná školami a školskými zařízeními a jiné nezařazené preventivní programy	Preventivní programy prevence závislosti na školách, finanční prostředky z rozpočtu Pardubického kraje	obecný	ne	jednoletá	5 500 000
Vyrovnávací platba protialkoholní záchytná stanice	Dofinancování ztráty protialkoholní záchytné stanice	specifický	ne	jednoletá	1 198 529
Koordinace protidrogové politiky Pardubického kraje	Vzdělávání, monitoring	specifický	ne	jednoletá	100 000
Celkem	–	–	–	–	16 035 529

tabulka 3-2: Výdaje z rozpočtu obcí na politiku v oblasti závislosti v r. 2024

Obec	Popis (typ podporované aktivity)	Výše výdajů (v Kč) na politiku v oblasti závislosti
Magistrát města Pardubice	protidrogová politika	1 436 900
Svitavy	protidrogová politika	120 000
Litomyšl	protidrogová politika	15 000
Polička	protidrogová politika	45 000
Ústí nad Orlicí	protidrogová politika	60 000
Lanškroun	protidrogová politika	63 000
Letohrad	protidrogová politika	20 000
Moravská Třebová	protidrogová politika	10 000
Chrudim	protidrogová politika	97 000
Žamberk	protidrogová politika	35 000
Králíky	protidrogová politika	25 000
Hlinsko	protidrogová politika	10 000
Holice	protidrogová politika	35 000
Česká Třebová	protidrogová politika	40 000
Přelouč	protidrogová politika	20 000
Vysoké Mýto	protidrogová politika	60 000
Celkem	–	2 091 900

Pozn.: Uvedte za jednotlivé obce souhrnnou výši spolufinancování politiky v oblasti závislosti.

tabulka 3-3: Souhrn výdajů na politiku v oblasti závislosti podle typu služeb/podle účelu v r. 2024 (v Kč)

Typ služeb	2023			2024		
	rozpočty		MPSV	rozpočty		MPSV
	krajů	obcí	313	krajů	obcí	313
Preventivní služby**				5 500 000	2 135 979	0
Primárně-preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními				5 500 000	431 900	0
Primárně-preventivní programy realizované jinými subjekty				0	1 704 079	0
Jiné a nezařazené preventivní programy				0	0	0
Adiktologické služby minimalizace rizik				488 000	1 436 500	5 408 000
Terénní programy				192 000	796 600	3 308 000
Kontaktní centra				296 000	639 900	2 100 000
Sloučené programy kontaktních center a terénních programů				0	0	0
Jiné a nezařazené harm reduction programy				0	0	0
Adiktologické služby ambulantní léčby a poradenství				236 000	426 700	1 989 000
Ambulantní služby zdravotní				0	0	0
Ambulantní služby sociální				236 000	426 700	1 989 000
Jiné a nezařazené ambulantní služby				0	0	0
Preventivní a léčebné služby ve vězení				0	0	0
Služby online a telefonického poradenství				0	0	0
Adiktologické služby rezidenční léčby				0	0	0
Lůžkové zdravotní služby				0	0	0
Terapeutické komunity				0	0	0
Domovy se zvláštním režimem*** určené primárně osobám s diag.závislosti, příp. jiné zařízení pro chronickou (paliativní) péči osob s diag. závislosti				0	0	0
Jiné a nezařazené rezidenční služby				0	0	0
Adiktologické služby následné péče				65 000	98 700	1 051 000
Následná péče ambulantní				65 000	98 700	1 051 000
Následná péče pobytová				0	0	0
Jiné a nezařazené služby následné péče				0	0	0
Sociální podniky				0	0	0
Záchytné stanice a ošetření intoxik. osob				1 198 529	0	0
Prevence drogové kriminality				100 000	0	0
Koordinace/výzkum/informace				0	0	0
Jiné nezařazené****				0	0	0
CELKEM				7 587 529	4 097 879	8 448 000

Pozn.: K vyplnění

tabulka 3-3 použijte pomocnou tabulku ve formátu MS Excel, kterou zašlete spolu s výroční zprávou kraje za r. 2024 sekretariátu Rady. *

tabulka 3-3 zahrnuje také prostředky na sociální služby, které kraje získávají z MPSV prostřednictvím dotačního řízení MPSV pro kraje a Hlavní město Prahu v oblasti poskytování sociálních služeb. Tyto částky uvádějte zvlášť ve sloupci „313“. ** Výdaje na nízkoprahové zařízení pro děti a mládež se do výdajů na politiku v oblasti závislosti nezapočítávají. *** Podle zákona 108/2006 Sb. **** specifikujte

4 Adiktologické služby

4.1 Síť adiktologických služeb v kraji

Akční plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na roky 2022 – 2024

Období platnosti: 2022 – 2024

Webové stránky ke stažení:

<https://www.pardubickykraj.cz/akcni-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-pk>

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje 2022 -2024

Období platnosti: 2022 – 2024

Webové stránky dokumentu ke stažení:

<https://www.pardubickykraj.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-pk>

Strategie preventivních aktivit a snižování škod spojených se závislostním chováním v Pardubickém kraji 2020 - 2028

Období platnosti: 2020 – 2028

Webové stránky ke stažení:

<https://www.pardubickykraj.cz/protidrogova-politika/107713/strategie-preventivnich-aktivit-a-snizovani-skod>

Kontaktní a poradenské centrum Pardubice – organizace Laxus z.ú.

Kontaktní a poradenské centrum Pardubice je nízkoprahové zařízení poskytující sociální a adiktologické služby uživatelům drog a jejich blízkým osobám. Služby jsou poskytovány odborně, v souladu s individuálními potřebami klientů. Cílem je umožnit klientům Kontaktního a poradenského centra vést a rozvíjet běžný způsob života. Ve vztahu k široké veřejnosti je nejdůležitější hodnotou ochrana veřejného zdraví.

Cílová skupina:

- uživatelé drog
- osoby blízké uživatelům drog (partneři, rodinní příslušníci, přátelé aj.)

Cíle Kontaktního a poradenského centra Pardubice stanovené veřejným závazkem:

Ve vztahu k uživatelům služeb:

- minimalizace zdravotních a sociálních rizik, která vyplývají z užívání drog
- motivace uživatelů drog ke změně životního stylu směrem ke stabilizaci zdravotního stavu a sociální situace

- motivace uživatelů drog k abstinenci, zvyšování informovanosti o metodách a smyslu léčby
- poskytování podpory blízkým osobám uživatelů drog

Ve vztahu k široké veřejnosti:

- prevence výskytu infekčních chorob (zejména hepatitid a HIV/AIDS)
- bezpečná likvidace použitého injekčního materiálu

V Kontaktním a poradenském centru se provádí orientační testy na infekční onemocnění – hepatitidu typu B a C, HIV a syfilis. Tato služba je určena pro injekční uživatele drog a jejich sexuální partnery. Nedílnou součástí testování je před testové a po testové poradenství.

Kontaktní a poradenské centrum Pardubice je jediným zařízením svého druhu v Pardubickém kraji, poskytuje služby zejména klientům z tohoto kraje. Centrum využívají i osoby z přilehlých obcí a měst (Chrudim, Přelouč, atd.), v případě, že kontakt s Centrem terénních programů je pro ně z hlediska ztráty anonymity na malém městě nepříjemný. Většinu klientely však tvoří obyvatelé Pardubic. Kontaktní a poradenské centrum Pardubice poskytuje služby již od roku 1999. Kontinuita služby dovoluje neustálé zvyšování její kvality.

Provozní doba kontaktního a poradenského centra Pardubice je každý pracovní den v týdnu.

Ambulantní centrum poradenství a terapie Pardubice – organizace Laxus z.ú.

Ambulantní centrum je zařízení, které poskytuje pomoc, poradenství a především léčbu lidem ohroženým důsledky užívání návykových látek.

Spolupracuje s klienty, kteří uvažují o změně životního stylu, rozhodují se pro abstinenci od návykových látek. Služba vždy respektuje možnosti a schopnosti klienta. Podmínkou je dobrovolnost a ochota spolupracovat.

Dle bydliště převažují klienti z Pardubického kraje a města Pardubice, ostatní kraje jsou zastoupeny minimálně. Detašované pracoviště ve Svitavách zaznamenává nejvíce klientů z města Svitavy.

Obsazení týmu uspokojuje potřeby zařízení. V současné době pracuje v týmu 8 pracovníků s různou výší pracovního úvazku: sociální pracovníci, pedagog, speciální pedagog, adiktologové a lékař psychiatr (s adiktologickou atestací), který poskytuje péči dle potřeby.

Členové týmu se účastní odborného vzdělávání, a to v rámci svých vzdělávacích plánů, účastní se významných projektů a konferencí.

Detašované pracoviště ambulantního centra vzniklo také ve Svitavách, na základě požadavků města, které poskytuje prostory a přispívá na realizaci služby.

Ambulantní centrum v Pardubicích je v provozu každý pracovní den v týdnu, centrum ve Svitavách má provozní dobu dvakrát v týdnu (úterý a čtvrtek).

Centrum terénních programů Pardubického kraje – organizace Laxus z.ú.

Centrum terénních programů Pardubického kraje poskytuje sociální a adiktologické služby uživatelům drog v jejich přirozeném prostředí na území Pardubického kraje za účelem minimalizace rizik spojených s užíváním drog a ochrany veřejného zdraví. Terénní pracovníci aktivně vyhledávají uživatele drog a spolupracují s nimi na stabilizaci jejich sociální situace a zdravotním stavu. Klienty motivují ke změně životního stylu.

Cíle ve vztahu ke klientům:

- klient je v kontaktu s programem a pravidelně využívá služby
- klient užívá drogy méně rizikovým způsobem
- stabilizovaná sociální a zdravotní situace klienta
- klient má informace o síti návazných služeb a umí je využít
- klient šíří validní harm reduction informace ve své komunitě

Cíle ve vztahu k široké veřejnosti:

- ochrana veřejného zdraví (prevence přenosu viru HIV, hepatitid B, C, sběr pohozených injekčních stříkaček a bezpečná likvidace použitých injekčních stříkaček)
- komunita edukovaná v oblasti drogové problematiky (destigmatizace cílové skupiny a harm reduction programů, šíření objektivních informací)
- funkční síť spolupracujících a návazných služeb

Klientům jsou poskytovány typické služby pro tento typ programu, tedy výměna injekčních stříkaček, poradenství v oblastech sociálních, vztahových, právních a v oblasti méně rizikového užívání drog. Centrum terénních programů Pardubického kraje také poskytuje testování na infekční choroby, konkrétně Hepatitidu typu C, syfilis a HIV. Klientům je možné dále pomoci s dosažením a realizací léčby Hepatitidy typu C v Pardubické nemocnici nebo prostřednictvím spolupráce s klinikou Remedis.

Centrum terénních programů Pardubického kraje je k dispozici klientům v rámci pracovních dnů následovně:

- pondělí: Chrudim, Polička, Moravská Třebová, Česká Třebová
- úterý: Lanškroun, Pardubice
- středa: Svitavy, Ústí nad Orlicí, Choceň, Přelouč, Chvaletice
- čtvrtek: Pardubice, Žamberk, Králíky, Letohrad, Holice, Vysoké Mýto, Luže, Litomyšl
- pátek: Pardubice, Hlinsko, Chrast u Chrudimi, Skuteč

4.2 Adiktologické preventivní služby

- Zhodnocení sítě služeb v oblasti prevence, vč. popisu hlavních nedostatků v kraji:

Z pohledu SEMIRAMIS z.ú. je síť poskytovatelů služeb všeobecné primární prevence rizikového chování v kraji dostatečná. Téměř celý kraj je pokrytý nabídkou služeb certifikovaných dlouhodobých programů primární prevence rizikového chování. Na základě zkušeností s cílovými skupinami (zde především základní školy) jsou tyto programy školám a školským zařízením místně dostupné, zároveň finančně méně dostupné. Ideálně by mělo dojít k rozšíření koncepčních programů primární prevence rizikového chování, které pracují s jednou školní třídou po celou dobu školní docházky – za ideální je tak třeba považovat víceleté financování.

Velice pozitivně je vnímán napříč kraji ojedinělý krok vyčlenit finance ve specifickém dotačním titulu na financování selektivní prevence – intervenčních programů pro zasažené třídní kolektivy. Tento krok je v praxi kvitován také samotnými školami, které tak mohou dosáhnout na podporu při práci se třídami v náročné vztahové situaci.

tabulka 4-1: Programy primární prevence realizované v kraji v r. 2024

Název projektu/programu	Organizace	Typ služby*	Cílová skupina**	Počet škol/institucí***	Počet osob/tříd/skupin****	Certifikace (ano/ne)
Prevence kuřáctví a nikotinizmu	Krajská hygienická stanice Pardubického kraje	VPP	Studenti SŠ	3 SŠ	12 tříd	ne
Program všeobecné dlouhodobé primární prevence rizikového chování (Program VDPP)	SEMIRAMIS z.ú.	VP	Žáci 1. a 2. stupně základních škol a žáci nižších stupňů víceletých gymnázií. Třídní učitelé. Školní metodici prevence.	23 škol	5415 (žáků a pedagogů/215 tříd	ano
Program selektivní dlouhodobé	SEMIRAMIS z.ú.	SP	Žáci 2. stupně bývalých	4 školy	169 (žáků a pedagogů)/15 tříd	ano

primární prevence rizikového chování (Program SDPP)			základních škol praktických. Třídní učitelé bývalých ZŠ praktických. Školní metodici prevence bývalých ZŠ praktických.			
Před tabulí, za tabulí	KCPP při PPP a SPC Ústí nad Orlicí	SPP (pouze nelátkové závislosti)	Žáci a konzultace pro pedagogy ZŠ, SŠ	130 programů	2 356 žáků	ano
Cesty z cesty	KCPP při PPP a SPC Ústí nad Orlicí	VPP (mimo jiné i ne/látkové závislosti)	Žáci ZŠ a SŠ	305 dlouhodobý ch programů	5 182 žáků	ano
Všeobecná primární prevence	PPP Pardubice	VPP (mimo jiné i ne/látkové závislosti)	Žáci ZŠ a SŠ	166 dlouhodobý ch programů	3 331 žáků	ne

Pozn.: Uvádějte programy mimo prevenci realizovanou školami a školskými zařízeními. Uvádějte přehled preventivních programů, ne pouze realizátorů primární prevence (organizací). Uvádějte pouze programy, které mají dlouhodobý a systematický charakter. * Vyplňte za využití zkratk VPP, nebo SPP, nebo IPP. VPP – všeobecná primární prevence, SPP – selektivní primární prevence, IPP – indikovaná primární prevence. ** Uveďte, na jakou cílovou se preventivní program zaměřuje. *** Počet škol/institucí – počet škol či jiných institucí, jejich „podřízené subjekty (např. žáci, pedagogové) byly klienty programu. **** Počet osob/tříd/skupin, se kterými byl realizován program. Počet tříd uvádějte u programů VPP; počet skupin u programů SPP; počet osob u programů IPP.

Ve školním roce 2023/2024 bylo organizováno Pedagogicko-psychologickou poradnou Pardubice 166 preventivních programů, do kterých se zapojilo 3 331 žáků ze základních a středních škol. Programy byly zaměřeny zejména na prevenci šikany a kyberšikany, vztahy ve třídě, prevenci kouření, obranu proti různým typům násilí a manipulace, agresivitu a domácí násilí, poruchy příjmu potravy, zneužívání návykových látek, závislosti, prevenci pohlavně přenosných nemocí a AIDS, holokaust a finanční gramotnost.

Krajské centrum primární prevence při Pedagogicko-psychologické poradně a speciálně pedagogickém centru Ústí nad Orlicí nabízelo školám a školským zařízením v Pardubickém kraji certifikované programy primární

prevence. Mateřské školy si mohly objednat program zaměřený na zdravý životní styl – Tajuplný ostrov. Základní a střední školy si mohly objednat programy z nabídky:

všeobecné primární prevence – Cesty z cesty a/nebo

selektivní primární prevence – Před tabulí za tabulí.

Ve školním roce 2023/2024 byly programy primární prevence realizovány celkem v 68 školách či školských zařízeních. V mateřských školách se uskutečnily 3 programy Tajuplný ostrov pro 43 dětí, v základních školách proběhlo 305 programů všeobecné primární prevence pro 5 182 žáků (včetně 2 programů v přípravných třídách pro 21 dětí) a ve středních školách 19 programů pro 468 žáků.

V rámci selektivní prevence, která je určena pro třídní kolektivy ohrožené výskytem rizikového chování, bylo realizováno 104 programů pro 1 888 žáků základních škol a 26 programů pro 464 žáků středních škol. Součástí práce se třídou byla též intervence pro pedagogy.

Realizace aktivit v rámci nabídky programů primární prevence proběhla za podpory Pardubického kraje, který činnost a provoz Krajského centra primární prevence každoročně financuje a v roce 2024 se podařilo rozšířit činnost centra na území celého Pardubického kraje.

Další významné aktivity politiky v oblasti závislostí ve školním roce 2023/2024 na krajské a místní úrovni.

Krajský školský koordinátor prevence (KŠKP) ve spolupráci s pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP) v kraji, které tvoří páteří síť metodického vedení, usiluje o úzkou spolupráci se školními poradenskými pracovišti a především s metodikou prevence a výchovnými poradci na školách v celém Pardubickém kraji. Témata závislostního a kriminálního chování u dětí a mládeže nebyla opomíjena. Přestože se stěžejní pozornost ve školním roce 2023/2024 přesunula na vytváření bezpečného prostředí ve školách a duševní zdraví žáků i pedagogů, jsou si všichni pracovníci ve školách i školských zařízeních vědomi důležitosti preventivního působení na děti a žáky i v této oblasti. PPP a KŠKP zprostředkovávají aktuální informace z oblasti látkových i nelátkových závislostí pedagogickým pracovníkům ve školách a školských zařízeních a upozorňují je na novinky na trhu a nové trendy.

Rizikové chování spojené se závislostmi se přesouvá do nižších věkových kategorií, viz dotazníkový průzkum Pedagogicko-psychologické poradny a Speciálně pedagogické centrum Ústí nad Orlicí z roku 2022, ale nemizí, spíše podléhá novým trendům. Přibývají závislosti na technologiích a sociálních sítích, které se teprve učíme identifikovat a pracovat s nimi. Postupně jsou zpracovávány průzkumy, které mapují stav duševního zdraví u žáků ve školách a snaží se rozklíčovat příčiny vysoké míry úzkostí a depresí mládeže.

Součástí zprávy jsou uvedeny aktivity, kterými usiluje Pardubický kraj prostřednictvím odboru školství a svých příspěvkových organizací o průběžné vzdělávání a informování pracovníků ve školství, neboť poučení musí být nejen pedagogové ve školách, ale i vychovatelé na domovech mládeže, ale také uklízečky a další pracovníci ve školách a školských zařízeních, aby mohli spolupracovat a jednotně působit na své žáky.

Centrum primární prevence Pardubického kraje SEMIRAMIS z.ú.

Program všeobecné dlouhodobé primární prevence (Program VDPP) je zaměřen na prevenci rizikového chování, na práci s kolektivem a budování pozitivních mezilidských vztahů – zdravá interakce ve skupině, zdravé sebepojetí, schopnost tolerovat odlišnosti, umění spolupráce a komunikace s ostatními. V průběhu celého programu je kladen důraz na posílení životních hodnot a postojů vedoucích ke zdravému životnímu stylu („bio-psycho-sociální pohodě“). Obsahem jsou témata týkající se různých forem rizikového chování jako např. intolerance, rasismus, agresivita, rizikové sexuální chování, závislostní chování, šikana, rizikové trávení volného času. V rámci programu lektor nebo lektorský pár pracuje s jednou školní třídou ZŠ, včetně třídního učitele v rozsahu minimálně 6 vyučovacích hodin v rámci školního roku. S jednou školní třídou probíhá spolupráce 4-6 let.

Centrum primární prevence Pardubického kraje SEMIRAMIS z.ú., poskytuje dlouhodobé preventivní programy:

Program všeobecné dlouhodobé primární prevence rizikového chování – zaměřený na problematiku závislostního chování.

Program všeobecné dlouhodobé primární prevence rizikového chování – zaměřený na vztahy v kolektivu, zdravý životní styl a prevenci šikany.

Centrum intervenčních programů poskytuje na území Pardubického kraje:

Program selektivní primární prevence – intervenční léčebný program pro třídní kolektiv.

Výraznou změnou v loňském roce je realizace intervenčního programu pro kolektivy tříd ve vztahově náročné situaci. Tento program selektivní prevence byl spuštěn na základě trvalé poptávky ze škol, pilotní ověřování programu bylo spuštěno na podzim 2021 a od roku 2022 začal být realizován v kapacitě 2 třídy/měsíc. Od podzimu 2022 je skokový nárůst poptávky – školy se s žádostí o program obrací zpravidla buď po proběhlé šikaně v kolektivu, nebo z důvodu špatných vztahů mezi žáky, nedodržování pravidel, respektu. V roce 2023 došlo na základě poptávky k rozšíření o další témata rizikové chování, která přesahující rámec standardní preventivní práce a vyžadují hlubší práci s třídním kolektivem.

K adiktologickým preventivním službám Centrum primární prevence Pardubického kraje Semiramis z.ú. uvádí, že na základě zkušeností a poznatků, které získáváme v rámci vedení Programů dlouhodobé primární prevence rizikového chování a také ve spolupráci s pedagogy, lze konstatovat, že žáci 1. a 2. stupně základních škol se v různých věkových obdobích potýkají nejčastěji s experimentálním užíváním alkoholu a výrobků s obsahem nikotinu. Jednorázovou zkušenost s alkoholem zaznamenáváme i u dětí 1. stupně (4. a 5. ročník). Obvykle uvádějí, že alkohol jim byl podán z rukou rodičů či jiných rodinných příslušníků. Tato situace je dlouhodobě stabilní. První zkušenosti s tabákovými výrobky se objevují spíše v nižších ročnících 2. stupně. Ve vyšších ročnících 2. stupně pak zaznamenáváme i experimenty s marihuanou. U některých žáků se v rámci tohoto typu rizikového chování objevují již určité znaky závislosti. Žáci však neřeší pouze své obtíže v souvislosti s návykovými látkami, více přichází s dotazy, jak mohou přispět k řešení těchto situací ve vztahu ke svým

kamarádům a nezřídka kdy také ve vztahu ke svým rodičům. V souvislosti s alkoholem a výrobky obsahujícími tabák nebo nikotin (cigarety, elektronické cigarety, nikotinové sáčky) se velmi často setkáváme s názorem, že je žáci nevnímají jako možnou hrozbu či něco „špatného“ a považují je za zcela běžné, protože jsou legální. Do popředí se dostávají zejména nikotinové sáčky a elektronické cigarety. Na 2. stupni základních škol jsou žáky vnímány výrazně „příznivěji“ než klasické cigarety a jsou navázány často na sociální status uživatele. Zpravidla také nejsou žáky spojovány s užíváním návykové látky a tedy něčím, co přináší rizika a dopady. Především žáci ze sportovního prostředí vnímají nikotinové sáčky jako něco spíše příznivého, co pomáhá k větší soustředěnosti, než něco, co škodí.

Z pohledu SEMIRAMIS z.ú. je síť poskytovatelů služeb všeobecné primární prevence rizikového chování v kraji dostatečná. Na základě našich zkušeností s cílovými skupinami (zde především základní školy) jsou programy školám a školským zařízením místně dostupné, zároveň finančně méně dostupné. Ideálně by mělo dojít k rozšíření financování ze strany Pardubického kraje směrem k certifikovaným poskytovatelům koncepčních programů primární prevence rizikového chování, které pracují s jednou školní třídou po celou dobu školní docházky – za ideální je tak třeba považovat víceleté financování.

I když jsou naše služby dostatečně dostupné, není v našich silách uspokojit celkovou poptávku po našich programech právě z důvodu financí. Aktuální počet zapojených škol je tedy možné rozšířit.

Současně ze strany škol vnímáme obrovskou poptávku po programech selektivní prevence zaměřené na řešení krizových a mimořádných situací v třídních kolektivech a další témata týkající se rizikového chování. Cílem takového programu je nastartování pozitivních změn v kolektivu a obnova zdravého klima třídy. V loňském roce jsme několik takovýchto programů realizovali, současně narážíme na personální a finanční limity poskytování této služby. Poptávka je stále opravdu velká, část škol však nenašla na program finanční zdroje. V praxi se zároveň setkáváme s informacemi ze škol, že Pedagogicko-psychologické poradny, které jsou v tomto duchu školám nápomocny, jsou přetíženy, případně čekací doba je v řádech měsíců. Tento nedostatek je dlouhodobý a poptávka po takových programech i vlivem celospolečenské situace stoupá.

ACET ČR, z.s.

Klíčovým prvkem sdružení ACET ČR, z.s. je přímá práce s žáky na školách, jde o výchovně vzdělávací interaktivní programy. Cílem aktivit je dosažení snížení rizikového chování žáků pomocí primární prevence. Tuto činnost dotváří a upevňují i aktivity a pomůcky jako tištěné materiály, konzultace a spolupráce s metodiky prevence, neformální setkání s žáky mimo půdu školy, navazující na dané téma. Realizované programy umožňují žákům snadnější rozpoznání rizik, pojmenování a hledání východiska ze situace. Jedná se o zlepšení situace v prevenci sociálně negativních jevů na školách, spojení zkušeností a sil s ostatními subjekty zabývající se prevencí, budování společné sítě jako záchytných bodů pro eliminaci rizik.

Dalším cílem programů je zaměření se na změnu smýšlení a chování mladých lidí, spoluprací zapojit do programu prevence více subjektů a vytvořit kvalitní a srozumitelné materiály pro podporu metodiků prevence na školách a pro žáky a studenty.

Preventivní programy jsou určeny pro žáky II. stupně a 1. ročníku středních škol.

Certifikovaný program 02/17/1/CE je blok přednášek s názvem "Zvol si život", který v sobě zahrnuje tato témata: Bolest – nemoc jménem šikana, Etická výchova a třídní kolektiv, Finanční gramotnost, Holokaust a předsudky, Hrdinství 2.0, Jak se nenechat podvést, Kult krásného těla, Moderní je nekouřit, Netolismus, Poruchy příjmu potravy, Přátelství a láska, Sex, AIDS a vztahy, Skrytá nebezpečí internetu 1, Skrytá nebezpečí internetu 2, Světová náboženství a sekty, Závislosti. Programy jsou realizovány v souladu s objednávkou škol.

4.3 Adiktologické služby minimalizace rizik

tabulka 4-2: Adiktologické služby minimalizace rizik poskytované v kraji v r. 2024

Název služby	Poskytovatel služby	Typ služby*	Cílová skupina* *	Celkem klientů se závislostním problémem ***	Celkem všech klientů ****	Počet vydaných inj. jehel a stříkaček (ks)	Místo realizace *****	Certifikace (ano/ne)
K-centrum	Laxus	Kontaktní a poradenské centrum Pardubice	Pravidelní uživatelé drog	332	367	72 945	Pardubice	ano
Terénní program	Laxus	Terénní program	Pravidelní uživatelé drog	297	241	95 497	Pardubický kraj	ano

Pozn.: Uvádějte informace o klientech a počtu vydaných injekčních stříkaček/jehel zejména u služeb, které nejsou v dotačním řízení ÚV ČR či nejsou certifikovány. Uvádějte včetně programů snižování rizik v prostředí zábavy. * Vyplňte za využití zkratk TP – terénní programy, KPS – kontaktní centra, KPS a TP – sloučené programy. ** vyplňte převažující cílovou skupinu služby, např. uživatelé drog, uživatelé alkoholu. *** Uveďte souhrnně všechny klienty služby se závislostním problémem, tj. klienty užívající drogy, klienty se základní drogou alkohol, klienty se základní drogou tabák a klienty s problémem z oblasti nelátkových závislostí. **** Uveďte celkem všechny klienty služby, včetně rodinných příslušníků a blízkých osob klientů se závislostním problémem. ***** Uveďte obce, ve kterých služba působí.

4.4 Adiktologické služby ambulantní léčby a poradenství

tabulka 4-3: Adiktologické služby ambulantní léčby a poradenství v kraji r. 2024

Název služby	Poskytovatel služby	Typ služby*	Cílová skupina**	Celkem klientů se závislostním problémem ***	Celkem všech klientů ****	Místo realizace*** **	Certifikace (ano/ne)
Centrum pro závislé na tabáku	NPK, a.s. Pardubická nemocnice Plicní oddělení	AL	Uživatelé nikotinu	30 nových klientů v r. 2024	126	Ambulance Plicní odd.	Nerelevant -ní (zdravotnické zařízení)
AT ambulance	Krajská nemocnice Pce	AL	Problémoví uživatelé drog, alkoholu	319/76	Neevidujeme rodinné klienty ani jiné blízké osoby	Pardubice	ne
Psychiatrická ambulance	Albertinum, OLÚ, Žamberk	AL	Alkohol, drogy	11	11	Žamberk	ne
AT ambulance	Nemocnice Svitavy	AL	Uživatelé alkoholu, drog	169 62	231 (uživatelé alkoholu)	Svitavy	data nejsou k dispozici
Ambulantní centrum Pardubice	Laxus	AL	Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	510	613	Vysoké Mýto, Svitavy, Pardubice	ano

Pozn.: Včetně služeb AT ordinací a ordinace lékařů, kteří se zaměřují na práci s osobami se závislostním chováním. * Vyplňte za využití zkratk AL – ambulantní léčba, SL – substituční léčba, SP – stacionární program, SV – služby ve vězení a následná po-výstupní péče. ** Vyplňte převažující cílovou skupinu služby, např. uživatelé drog, uživatelé alkoholu, hazardní hráči. *** Uvedte souhrnně všechny klienty služby se závislostním problémem, tj. klienty užívající drogy, klienty se základní drogou alkohol, klienty se základní drogou tabák a klienty s problémem z oblasti nelátkových závislostí. **** Uvedte celkem všechny klienty služby, včetně

rodinných příslušníků a blízkých osob klientů se závislostním problémem. ***** Uvedte obce, ve kterých služba působí, včetně případných detašovaných pracovišť.

4.5 Adiktologické služby rezidenční léčby

tabulka 4-4: Adiktologické služby rezidenční léčby v kraji r. 2024

Název služby	Poskytovatel služby	Typ služby*	Cílová skupina**	Kapacita***	Celkem klientů se závislostním problémem ****	Celkem všech klientů *****	Certifikace (ano/ne)
Psychiatrie	Pardubická nemocnice	LZS	Léčba závislosti	50/15	155/91	Neeviduje me rodinné klienty ani jiné blízké osoby	ne
Psychiatrie následná lůžka	Albertinum, OLÚ, Žamberk	DTX a KSLP	Uživatelé alkoholu	36 lůžek	65	65	ne
Psychiatrie	Nemocnice Svitavy	DTX, KSLP	Uživatelé alkoholu a drog	data nejsou k dispozici	94	data nejsou k dispozici	data nejsou k dispozici

Pozn.: Uvedte všechna zařízení rezidenční léčby v kraji pro osoby se závislostním chováním. * Vyplňte za využití zkratk DTX – detoxifikace, KSLP – krátkodobá a střednědobá lůžková péče, RPTK – terapeutická komunita, DZR – domov se zvláštním režimem, jiné (specifikujte), ** Vyplňte převažující cílovou skupinu služby, např. uživatelé drog, uživatelé alkoholu, hazardní hráči. *** Kapacita – počet ubytovacích míst v zařízení. **** Uvedte souhrnně všechny klienty služby se závislostním problémem, tj. klienty užívající drogy, klienty se základní drogou alkohol, klienty se základní drogou tabák a klienty s problémem z oblasti nelátkových závislostí. ***** Uvedte celkem všechny klienty služby, včetně rodinných příslušníků a blízkých osob klientů se závislostním problémem.

4.6 Adiktologické služby následné péče

tabulka 4-5: Adiktologické služby následné péče v kraji v r. 2024

Název služby	Poskytovatel služby	Forma poskytování služby*	Cílová skupina **	Kapacita (pobytových služeb)***	Celkem klientů se závislostním problémem ****	Celkem všech klientů *****	Certifikace (ano/ne)
--------------	---------------------	---------------------------	-------------------	---------------------------------	--	-------------------------------	----------------------

Centrum adiktologického poradenství a terapie	Lexus z.ú.	Ambulantní – následná péče ambulantní	Osoby ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách	0	76	79	ano
---	------------	---------------------------------------	--	---	----	----	-----

Pozn.: * ambulantní a/nebo pobytová, ** Vyplňte převažující cílovou skupinu služby, např. uživatelé drog, uživatelé alkoholu, hazardní hráči. *** Kapacita – počet ubytovacích míst v zařízení. Týká se pouze služeb následné péče s chráněným bydlením. **** Uvedte souhrnně všechny klienty služby se závislostním problémem, tj. klienty užívající drogy, klienty se základní drogou alkohol, klienty se základní drogou tabák a klienty s problémem z oblasti nelátkových závislostí. ***** Uvedte celkem všechny klienty služby, včetně rodinných příslušníků a blízkých osob klientů se závislostním problémem.

4.7 Ostatní specializované adiktologické služby/programy

tabulka 4-6: Ostatní specializované adiktologické služby/programy v r. 2024

Název služby/programy	Poskytovatel služby/ programu	Typ služby	Cílová skupina*	Kapacita (u pobytových služeb)**	Celkem klientů se závislostním problémem ***	Celkem všech klientů ****
Protialkoholní záchytná stanice	Nemocnice Pardubického kraje	Záchytná stanice	Intoxikovaní	11	1159 (pacientů)	1527 (počet provedených vyšetření)
Centrum poradenských služeb pro obviněné a odsouzené	Lexus z.ú.	Adiktologické služby ambulantní léčby ve vězení	Osoby ve výkonu trestu	Kapacita Ambulantní formy: 12 klientů Kapacita Terénní formy: 12 klientů	565	566

Pozn.: Uvádějte další specializované služby/programy v kraji, včetně záchytných stanic. * Vyplňte převažující cílovou skupinu služby, např. uživatelé drog, uživatelé alkoholu, hazardní hráči. ** Kapacita – počet ubytovacích míst v zařízení. Týká se pouze pobytových služeb. *** Uvedte souhrnně všechny klienty služby se závislostním problémem, tj. klienty užívající drogy, klienty se

*základní drogou alkohol, klienty se základní drogou tabák a klienty s problémem z oblasti nelátkových závislostí. **** Uveďte celkem všechny klienty služby, včetně rodinných příslušníků a blízkých osob klientů se závislostním problémem.*

4.8 Kontaktní údaje adiktologických služeb

Název služby	Typ služby	Adresa	Kontaktní osoba	Telefon	E-mail	Webové stránky	Změna údajů oproti Mapě pomoci
K-centrum Pardubice	Kontaktní poradenská služba	Češkova čp. 2701, 530 02 Pardubice	-	734 316 539	kpc.pardubice@laxus.cz	www.laxus.cz	ne
Centrum terénních programů Pardubického kraje	Terénní program	Jana Palacha 324, 530 02 Pardubice		Terénní telefon pro okresy: Ústí nad Orlicí 774 626 301 Svitavy 774 626 302 Chrudim 608 626 303 Pardubice 608 626 303	teren.pardubice@laxus.cz	www.laxus.cz	ne
Adiktologické centrum poradenství a terapie Pardubice	Ambulanti program	Jana Palacha 1552, 530 02 Pardubice	Mgr. Kateřina Kábelová	Pardubice 734 316 540	adicentrum.pardubice@laxus.cz	www.laxus.cz	ne
Adiktologické centrum poradenství a terapie	Ambulanti program	Wolkerova alej 92/18, 568 02		Svitavy 734 319 994	adicentrum.svitavy@laxus.cz	www.laxus.cz	ne

Svitavy		Svitavy					
AT ambulance Pardubické nemocnice, psychiatrická klinika		Kyjevská 44, 532 03 Pardubice		466 016 621		https://pardubice.nempk.cz/kliniky-a-pracoviste/psychiatrie/ambulantni-cast#section=445	ne
Psychiatrická ambulance – poradna pro léčbu závislostí		Budova Psychiatrické ho oddělení, za budovou Červeného kláštera U stadionu 11		461 569 111		https://svitavy.nempk.cz/kliniky-a-pracoviste/psychiatrie/ambulantni-cast#section=303	ne
Psychiatrická ambulance ambulantní péče a poradenství v oblasti léčby závislosti na alkoholu, tabáku, drogách a psychiatrické odd.		Odborný léčebný ústav, Albertinum Žamberk, Za Kopečkem 353, Žamberk		465 677 825		https://www.albertinum.cz/	ne
Psychiatrická ambulance ambulantní péče a poradenství v oblasti léčby závislosti na		J. M. Marků 57, Lanškroun		465 524 149		https://www.mudrseverov.cz/	ne

alkoholu, tabáku, drogách							
Psychiatrická ambulance ambulantní péče a poradenství v oblasti léčby závislosti na alkoholu, tabáku, drogách		Smetanova 1390, Ústí nad Orlicí		465 524 149		https://www.mudrseverov.a.cz/	ne
Psychiatrická ambulance ambulantní péče a poradenství v oblasti léčby závislosti na alkoholu, tabáku, drogách		5. května 414, Králíky		465 471 300 604 926 628			ne
Krajské centrum primární prevence		Královehradecká 513, Ústí nad Orlicí		465 521 296	info@pppuo.cz	https://www.pppuo.cz/o-kcpp	ne
Centrum primární prevence Pardubického kraje		Chemiků 129, Pardubice		734 319 992	cpppk@os-semiramis.cz	http://www.os-semiramis.cz/os-site/centra/centrum-primarni-prevence-pardubickeho-kraje/	ne
Pedagogicko- psychologická poradna		Sukova třída 1260, 530 02 Pardubice		466 410 327	poradna@ppp-pardubice.cz	https://www.ppp-pardubice.cz	ne

Pedagogicko- psychologická poradna		Královehrade cká 513, Ústí nad Orlicí		465 521 296	info@pppuo .cz	https://www. pppuo.cz/	ne
Středisko výchovné péče pro děti a mládež Archa		Školní nám. 11, Chrudim		469 623 786	svp.archa@a rcha- chrudim.cz	http://www.a rcha- chrudim.cz	ne
Středisko výchovné péče pro děti a mládež Mimóza		Andrlíkova 972, Ústí nad Orlicí		465 526 969	info@svp- mimoza.cz	http://www.s vp- mimoza.cz	ne
Středisko výchovné péče Alfa		Purkyňova 284/1, Svitavy		731 712 458	info@svpalf a.cz	https://www. svpalfa.cz	ne
Centrum pro závislé na tabáku Nemocnice Pardubice		Plicní oddělení, Nemocnice Pardubickéh o kraje, Pardubická nemocnice Kyjevská 44, Pardubice		725 561 753		https://pard ubice.nempk .cz/kliniky-a- pracoviste/pl icni/centrum -lecby- zavislosti- na-tabaku	ne
KLUS Svitavy Nadační dům J. Plívy		Nám. Míru 138/80, Svitavy		605 454 598		https://klus- svitavy.estra nky.cz	ne
Anonymní alkoholici		Jiráskova 1270, Pardubice			pardubice@ aamail.cz	https://www. anonymnialk oholici.cz/pr o- cleny/skupin y/pardubice- skupina- nejsi-sam	ne

Anonymní alkoholici Svitavy		Poličská 3, Předměstí, Svitavy			svitavy@aa-mail.cz	https://www.anonymnialkoholici.cz/pr-o-cleny/skupiny/skupina-svitavy-svitavy	ne
Krajské ředitelství policie Pardubického kraje		Krajské ředitelství Pardubického o kraje Na Spravedlnosti 2516, Pardubice		974 561 111		https://www.policie.cz/pardubicky-kraj.aspx	ne
AA Česká Třebová, skupina Cesta	Svépo mocné skupiny a pacient ská sdružení	Klácelova 1, Česká Třebová, 56002		730153349, 777 224 203	ceskatrebova@aamail.cz	https://www.anonymnialkoholici.cz/pr-o-cleny/skupiny/?keywords=%C4%8Cesk%C3%A1%20T%C5%99ebov%C3%A1%2C	ne
AA Pardubice, skupina Nejsi sám	Svépo mocné skupiny a pacient ská sdružení	Jiráskova 1270, Pardubice		737190501	pardubice@aamail.cz	https://www.anonymnialkoholici.cz/	ne

AA Svitavy, skupina Svitavy	Svépo mocné skupiny a pacient ská sdružen í	Poličská 3, Předměstí, Svitavy		775 187 155, 608 050 840	svitavy@aa mail.cz	https://www. anonymnialk oholici.cz/	ne
AT ambulance Hlinsko, Psychiatrická ambulance	AT ambula nce	Nádražní 548, Hlinsko, 539 01	MUDr. Jaromír Mašek	+420 469 311 737	-	<a href="https://mudr-jaromir-masek.mode
rnilekar.cz/">https://mudr -jaromir- masek.mode rnilekar.cz/	ne
Chrudim, Interní oddělení, Chrudimská nemocnice	Léčba hepatiti dy C	Václavská 570, Chrudim, 537 27	MUDr. Ondřej Lukáš	469653352	-	http://www. nemcr.cz	ne
Krizové centrum, Centrum J. J. Pestalozziho, o. p. s.	Ambula ntní progra m	Štěpánkova 108, Chrudim, 537 01	Mgr. Lenka Svobodová	469623899	-	http://www. pestalozzi.cz	ne
Psychiatrická ambulance	AT ambula nce	Palackého 191, Poliklinika II., Chrudim, 537 01	MUDr. Helena Novotná	469638932	-	<a href="http://www.poliklinikach
rudim.cz">http://www. poliklinikach rudim.cz	ne
Sociální nizkoprahové programy Chrudim, Šance pro Tebe o. s.	Ostatní - Sociální a podpůr né služby lidem ohrože ným nepřízn	Štěpánkova 92, Chrudim, 537 01	Bc. Sophia Dvořáková	469623501, 734154528	-	<a href="http://www.s
ance.chrudi
m.cz/">http://www.s ance.chrudi m.cz/	ne

	ivou sociální situací						
Jevíčko, Středisko výchovné péče Svitavska ALFA	Primárn í prevenc e	Detašované pracoviště: U Zámečku 784 (prostory ZŠ), Jevíčko	Mgr. Petr Dřínovský	731712458	-	<a href="http://www.s
vpsy.cz">http://www.s vpsy.cz	ne
Lanškroun, Psychiatrická ambulance	Psychia trická léčba	nám. J. M. Marků 57, Lanškroun	MUDr. Renáta Severová	465324179	-	-	ne
Litomyšl, Středisko výchovné péče Svitavska ALFA	Primárn í prevenc e	Detašované pracoviště: T. G. Masaryka 1145 (prostory ZŠ), Litomyšl	Mgr. Petr Dřínovský	731712458	-	<a href="http://www.s
vpsy.cz">http://www.s vpsy.cz	ne
Pardubice, Poradna HIV/AIDS, Pracoviště Pardubice	Poradn a HIV/AI DS	Masarykovo náměstí 2667 (poliklinika KOLF, ordinace Střediska očkování a cestovní medicíny s.r.o.), Pardubice, 530 02	-	733689360	<a href="mailto:aids.pardubi
ce@zuusti.c
z">aids.pardubi ce@zuusti.c z	<a href="http://www.z
uusti.cz/sluz
by/zdravotni
cke-
sluzby/pora
dny-hivaid
s/">http://www.z uusti.cz/sluz by/zdravotni cke- sluzby/pora dny-hivaid s/	ne
Pardubice, Protialkoholní a protitoxikomani cká ambulance, Pardubická	Psychia trická léčba	Kyjevěská 44, Pardubice, 532 03	MUDr. Markéta Fialová	466 016 621	-	<a href="http://www.
nemocnice-
pardubice.cz
/cs/">http://www. nemocnice- pardubice.cz /cs/	ne

krajská nemocnice							
Pardubice, Psychiatrická a AT ordinace	AT ambula nce	Nám. J. Pernera 217, Pardubice, 530 02	MUDr. Lucie Buryšková	972 322 544	-	-	ne
Polička, Psychiatrická ambulance	Ostatní	Smetanova 55, Polička, 572 01	MUDr. Jarmila Novotná	461722155	-	-	ne
Polička, Středisko výchovné péče Svitavska ALFA	Primárn í prevenc e	Detašované pracoviště: Nádražní 304 (prostory MěÚ), Polička	Mgr. Petr Dřínovský	731712458	-	http://www.svpsy.cz	ne

Seznam použitých zkratek:

AC	Ambulantní centrum
AIDS	Acquired ImmuneDeficiency Syndrome - syndrom získaného selhání imunity
BMI	Body Mass Index
CBD	Kanabidiol (anglicky cannabidiol)
CO	Oxid uhelnatý
CTPPK	Centrum terénních programů Pardubického kraje
HHC	Hydroxyhexahydrokanabinol
HIV	Human Immunodeficiency Virus - virus lidského imunodeficitu
HS Hl. m. Prahy	Hygienická stanice hlavního města Prahy
ISIN	Informační systém infekční nemoci
KCPP	Krajské centrum primární prevence
KC PCE	Kontaktní centrum
KHS Pk	Krajská hygienická stanice Pardubického kraje
KPK	Krajský protidrogový koordinátor
KrÚ Pk	Krajský úřad Pardubického kraje
KŘP PČR	Krajské ředitelství Police České republiky
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MP	Městská policie (obecní policie)
MPK	Místní protidrogový koordinátor
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Ministerstvo vnitra České republiky
MZ	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
NL	Návykové látky
NMS	Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
NZS	Národní závislostní strategie
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí
PČR	Police České republiky
Pk	Pardubický kraj
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PC	Personal computer (osobní počítač)

PPRCH	Princip prevence rizikového chování
PZS	Protialkoholní záchytná stanice
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SDPP	Selektivní dlouhodobé primární prevence
SŠ	Střední škola
SVL	Sociálně vyloučená lokalita
SVP	Středisko výchovné péče
THC	Tetrahydrokanabinol
UA	Ukrajina
VDPP	Všeobecná dlouhodobá primární prevence
VHB	Virová hepatitida typu B
VHC	Virová hepatitida typu C
ZSS	Zákon o sociálních službách
ZŠ	Základní škola